

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ÚSPĚŠNOST SOUDNÍHO EXEKUTORA PŘI VYMÁHÁNÍ

POHLEDÁVEK

Jitka Andrllová

Plzeň, 2013

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ÚSPĚŠNOST SOUDNÍHO EXEKUTORA PŘI VYMÁHÁNÍ

POHLEDÁVEK

Jitka Andrlová

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí práce: JUDr. Jitka Wolfová,

katedra občanského práva,

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vytvořila zcela samostatně s využitím literatury a zdrojů informací vyjmenovaných v níže uvedeném seznamu.

V Plzni dne 28. března 2013

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce paní JUDr. Jitce Wolfové, a to za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a připomínky, kterými přispěla k jejímu vypracování.

Obsah

Úvod.....	1
1. Vymezení problémových otázek v exekučním řízení	3
2. Limity způsobů provedení exekuce	7
2.1. Exekuce penzijního připojištění	9
2.2. Exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu	13
3. Porovnání množství vymožených pohledávek dříve a dnes	18
3.1. Charakteristika exekuce a jejích nástrojů.....	18
3.2. Charakteristika výkonu rozhodnutí a jeho nástrojů.....	20
3.3. Komparace efektivity nástrojů exekuce a výkonu rozhodnutí.....	22
3.4. Porovnání množství vymožených exekucí a výkonů rozhodnutí.....	24
4. Příčiny nevymožených pohledávek.....	27
4.1. Obecné příčiny nevymožených pohledávek.....	27
4.2. Specifické příčiny nevymožených pohledávek	29
4.2.1. Zvyšující se administrativní zátěž exekutorských úřadů	29
4.2.2. Vliv insolvenčního řízení na průběh exekuce	31
5. Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu	34
5.1. Omezení dvojkolejnosti a změny v zahajování exekuce.....	34
5.2. Nové způsoby provedení exekuce.....	36
5.3. Hlavní změny ve způsobech provedení exekuce.....	39
5.4. Další významné změny	41
6. Návrhy na zvýšení počtu vymožených pohledávek	45
6.1. Zavedení územního principu	45
6.2. Snížení dohledu nad činností soudních exekutorů	49
6.2.1. Subjekty oprávněné vykonávat dohled nad soudními exekutory.....	49
6.2.2. Co přinesla kárná novela v oblasti dohledu	50
6.2.3. Komparace dohledu nad soudními exekutory, advokáty a notáři	52
Závěr	54
Resumé.....	58
Seznam použitých pramenů	60
Přílohy č. 1 - 6.....	64

Úvod

V České republice roste počet nesplacených dluhů a tím i počet nařízených exekucí. Cílem mé diplomové práce je zhodnotit úspěšnost soudního exekutora při vymáhání pohledávek ve srovnání s výkonem rozhodnutí prováděným soudy, zamyslet se nad možnými důvody bezvýslednosti exekučního řízení a navrhnout změny, které by vymahatelnost pohledávek zvýšily. Účelem této práce tedy není charakteristika celé problematiky exekučního řízení, ale jen vybraných aspektů, které mají podle mého názoru vliv na efektivitu činnosti soudního exekutora.

V úvodní části mé práce bych chtěla v základních rysech charakterizovat osobu soudního exekutora a povahu jeho činnosti. Pokusím se vymezit problematické oblasti, kvůli kterým jsou exekuce zastavovány bez vymoženého plnění. Bude se jednat o nedostatečnou efektivitu nástrojů soudního exekutora oproti nástrojům, které má k dispozici soud při výkonu rozhodnutí? Má na úspěšnost soudního exekutora nějaký vliv dohled, který je nad ním vykonáván? Jaké důsledky by na úspěšnost soudního exekutora mělo zavedení územního principu při zahajování exekucí? Takto vymezená témata potom rozeberu v jednotlivých kapitolách.

V jedné z kapitol této práce vymezím způsoby provedení exekuce, prostřednictvím kterých soudní exekutor vymáhá exekučované pohledávky, a uvedu také způsoby výkonu rozhodnutí, které má k dispozici soud. Zamyslím se nad limity, které zákon stanovuje u mnou vybraných způsobů provedení exekuce. Bude se jednat o exekuci penzijního připojištění a příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Pro první z nich jsem se rozhodla z důvodu velkých omezení, které zákon ukládá k jeho provedení. Pro druhý z nich jsem se rozhodla naopak z důvodu velké četnosti jeho použití. Chtěla bych se zamyslet nad tím, jak příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu ještě více zefektivnit a jak zařídit větší úspěšnost u provádění exekuce penzijního připojištění.

Pro zhodnocení úspěšnosti soudního exekutora je důležité srovnat zákonné předpoklady k vymáhání pohledávek oproti jinému subjektu. Z důvodu shodného právního základu, jsem se rozhodla srovnat exekuci prováděnou soudním exekutorem s výkonem rozhodnutí prováděným soudy.

Vzhledem k tomu, že celá má práce vychází z předpokladu, že narůstá počet nařízených exekucí, pokusím se tuto skutečnost prokázat v praxi. Zjistím, kolik exekucí bylo nařízeno v době zavedení profese soudních exekutorů a kolik exekucí je

nařizováno v současné době. V této části mé práce srovnám počet nařízených výkonů rozhodnutí a počet nařízených exekucí v letech 2002 až 2011. Mým cílem bude také porovnat množství vymožených pohledávek dříve a dnes. Kolik exekucí bylo vymoženo v roce 2002 a jak se situace měnila v průběhu dalších let? V souvislosti s tím srovnám úspěšnost exekucí a výkonů rozhodnutí v posledních letech. Všechny zjištěné informace graficky znázorním v přílohách této práce.

Má diplomová práce bude popisovat možné důvody neúspěšnosti soudního exekutora podle dnes již účinné novely občanského soudního řádu¹ a exekučního řádu². Tato novela nabyla účinnosti 1. ledna 2013. Jedná se tedy o velmi aktuální otázku.

Hlavním cílem poslední novely občanského soudního řádu a exekučního řádu bylo omezení dvojkolejnosti exekuce a výkonu rozhodnutí. Soud dnes vykonává jen některé druhy pohledávek. Většina exekucí je vykonávána prostřednictvím soudních exekutorů. Tato změna je velkým zásahem do systému soudních exekucí, proto je nutné ji blíže charakterizovat a rozebrat.

Novela s sebou však přinesla řadu dalších významných změn, které se pokusím popsat a zamyslet se nad jejich klady a zápory. Jedná se především o zavedení nových způsobů provedení exekuce- správu nemovitosti, pozastavení řídicího oprávnění a postižení podniku, které nahradilo prodej podniku. Dalšími významnými změnami jsou: zavedení předžalobní výzvy, nová pravidla při slučování exekucí, změna ve způsobu dražby práv v bytovém družstvu, částečné zrušení exekutorských zápisů, možnost dražit pohledávky a obchodní podíly, zavedení institutu „předražku“ a zařazení zvířat mezi věci vyloučené z exekuce. Jaký vliv na úspěšnost soudního exekutora při vymáhání pohledávek mají tyto změny?

V závěru zhodnotím problematiku efektivity exekučního řízení a shrnu stěžejní myšlenky, ke kterým jsem dospěla.

¹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen občanský soudní řád)

² Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen exekuční řád)

1. Vymezení problémových otázek v exekučním řízení

„Vykonávací a exekuční řízení jsou zvláštní a samostatné druhy civilního procesu. Od nalézacího řízení se vykonávací řízení a exekuce liší především jiným účelem, kterým je vymožení plnění, k němuž opravňuje titul, které nebylo plněno dobrovolně.“³ Exekuce tedy slouží k nucené realizaci pravomocného rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy.⁴ „Účelem exekučního řízení je uspokojení přiznaných práv oprávněných osob nebo orgánů vůči povinným, a to nuceným zásahem státu.“⁵ Účastníky exekučního řízení jsou oprávněný, povinný a případně také manžel povinného, jsou-li exekučním příkazem postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů.⁶ Rozeznáváme exekuci prováděnou soudními exekutory, výkon rozhodnutí prováděný soudy, exekuci daňovou a exekuci správní.⁷ Ve své práci se budu zabývat exekucí vykonávanou soudními exekutory podle exekučního řádu (dále jen exekuce).

„Exekutor je fyzickou osobu, která absolvovala právnickou fakultu na vysoké škole se sídlem v ČR, je bezúhonná, po celou dobu výkonu své funkce musí mít plnou způsobilost k právním úkonům, vykonala alespoň tříletou exekutorskou (či jinou) praxi, složila exekutorskou (či jinou) zkoušku, po úspěšném absolvování výběrového řízení složila exekutorský slib, byla ministrem spravedlnosti jmenována do exekutorského úřadu a následně uzavřela smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti.“⁸ Soudní exekutor je podnikatelem, který vykonává svou činnost za úplatu.⁹

Exekuce prováděná soudním exekutorem byla do našeho právního řádu zavedena v roce 2001. „Důvodem vzniku exekučního řádu a profese soudních exekutorů byla zcela katastrofální situace při soudních výkonech rozhodnutí a jiných exekučních titulů, co se efektivity a délky řízení týče.“¹⁰ Jednalo se o reakci na přetíženost soudů

³ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 475

⁴ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2007*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007, s. 23

⁵ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2007*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007, s. 23

⁶ Srov. WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 507

⁷ Srov. WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 475

⁸ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 1

⁹ Srov. KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 2

¹⁰ HÜBNER, Tomáš. Na obranu exekutorů. *Právo & byznys*. 2012, č. 5, s. 35

v oblasti provádění výkonů rozhodnutí. Od roku 2001 tedy není donucení ke splnění povinnosti bezprostředně vykonáváno orgány státu a státní donucení je tak delegováno na soukromý subjekt. Stát do jeho činnosti však významně ingeruje.¹¹

Důsledkem zavedení exekuce podle exekučního řádu bylo na jedné straně efektivnější vymáhání pohledávek, ale na straně druhé velká kritika osob exekutorů ze strany laické veřejnosti. Tyto výhrady jsou nejčastěji namířeny proti odměnám soudních exekutorů a samotnému průběhu exekučního řízení. „Obvykle nejvíc výhrad k práci exekutorů, jejich údajně přílišným pravomocem a nevybíravým způsobům mívají postižení dlužníci (povinní), osoby v jejich okolí a jejich zástupci (včetně zastupujících advokátů). Situace a náhled se ale zřejmě prudce změnil v okamžiku, kdy se role otočí a hodnotícím se stává naopak někde sám věřitel, jeho blízký nebo zástupce.“¹²

Zavedení profese soudních exekutorů mělo bezesporu pozitivní vliv na úspěšné vymáhání pohledávek. Jaké faktory ovlivňují míru této úspěšnosti?

Jedním z důvodů neúspěšnosti soudního exekutora při vymáhání pohledávek by mohla být nedostatečná efektivita nástrojů, které mu zákon ukládá k provedení exekuce. Otázkou je, zda má soudní exekutor dostatek prostředků k provádění své činnosti nebo jich je příliš málo, případně nejsou dostatečně účelné a efektivní. V této souvislosti bych ráda srovnala výkon rozhodnutí prováděný soudy a exekuci prováděnou soudními exekutory s ohledem na pravomoci, které jim zákon ukládá. Zamyslím se nad tím, kde jsou dány větší zákonné předpoklady k úspěšnosti exekuce. Vzhledem k tomu, že dnes soud provádí již jen nepatrný zlomek výkonů rozhodnutí, bude tato komparace zajímavá také z hlediska nutnosti novelizace exekučního řádu. Je právě větší efektivita nástrojů soudního exekutora důvodem centralizace exekucí do jeho rukou?

Další problematickou oblastí by podle mého názoru mohla být současná ekonomická situace a s tím související množství exekucí na téhož povinného. Jestliže je na stejného povinného vedeno několik desítek exekucí, jaká je pravděpodobnost, že budou všechny skončeny úspěšně? Myslím si, že velice malá. Vede to k nedobytnosti exekucí a ke zvýšení neúspěchu soudního exekutora při vymáhání pohledávek. Přesto si uvědomuji, že ačkoli takto vymezený problém je sice velmi pravděpodobným důvodem neúspěchu, jeho řešení je komplikované. Stát nemůže žádným způsobem omezit množství návrhů na podání exekuce. Každý má právo na vymožení své pohledávky v exekučním řízení (to je také jeho smyslem). Lze ovšem nějak zmírnit tento počet?

¹¹ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 10

¹² HÜBNER, Tomáš. Na obranu exekutorů. *Právo & byznys*. 2012, č. 5, s. 36

Na úspěšnost soudního exekutora má také jistě vliv dohled, který je nad ním vykonáván. Jestliže je nedostatečný, narůstají excesy soudních exekutorů, snižuje se efektivita vymáhání pohledávek a zvyšuje se nedůvěra v jejich činnost. Na druhé straně, jestliže je dohled nad jejich činností zbytečně rozsáhlý, odvádí to pozornost od hlavní náplně jejich práce a snižuje se perspektiva tohoto právního povolání oproti jiným právníkům profesím, kde není dohled nad jejich činností tolik výrazný. Z tohoto důvodu bych se chtěla zamyslet i nad tímto faktorem, který do činnosti soudních exekutorů výrazně zasahuje, a má tedy vliv na úspěšnost a efektivitu jejich činnosti.

Problematickou oblastí, kterou bych se chtěla ve své práci dále zabývat, je možnost zavedení teritoriálního (územního) principu v oblasti provádění exekucí. Dnes platí, že oprávněný má právo na volbu soudního exekutora dle § 28 exekučního řádu. Určitě nalezneme plno zastánců této možnosti volby nejen z řad profesionálů, ale i laiků. Názory na tuto problematiku však nejsou zcela jednotné.

Chtěla bych se zamyslet nad výhodami a nevýhodami, které by s sebou přineslo zavedení územního principu v oblasti provádění exekucí. Myslím si, že i tato oblast úzce souvisí s úspěšností soudního exekutora při vymáhání pohledávek. Problém v neexistenci územního principu by podle mého názoru mohl být především ve zbytečně velkých nákladech exekuce, které souvisí s prováděním mobiliárních exekucí. Soudní exekutor má možnost požádat oprávněného o zálohu na předpokládané náklady, je ale otázkou, zda je pro oprávněného výhodné a nebo naopak nevýhodné takovou zálohu uhradit.

Dále bych se chtěla zamyslet nad zvýšením efektivnosti při vymáhání pohledávek prostřednictvím příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu a exekuce penzijního připojištění. Jaké jsou limity těchto způsobů provedení exekuce? A jak je možné zvýšit efektivnost těchto dvou prostředků?

Problematickými oblastmi by tedy mohly být následující skutečnosti:

- 1) Limity způsobů provedení exekuce, se zaměřením na příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu a exekuci penzijního připojištění (podrobněji ve 2. kapitole)**
- 2) Nedostatečná efektivita nástrojů soudního exekutora oproti nástrojům, které má k dispozici soud při výkonu rozhodnutí (podrobněji ve 3. kapitole)**
- 3) Množství exekucí vedených na stejného povinného (podrobněji v 4. kapitole)**

4) Neexistence územního principu (podrobněji v 6. kapitole)

5) Příliš rozsáhlý dohled nad činností soudních exekutorů (podrobněji v 6. kapitole)

V následujících kapitolách se pokusím odpovědět na otázku, zda výše uvedené oblasti mají negativní vliv na úspěšnost soudního exekutora při vymáhání pohledávek. A jestliže ano, zamyslím se nad jejich řešením.

2. Limity způsobů provedení exekuce

Způsoby výkonu rozhodnutí a způsoby provedení exekuce je možné chápat jako exekuční prostředky, které mají zajistit vymožení pohledávky. „Exekuční prostředky jsou nástroje, kterými je vymáhající orgán vybaven k tomu, aby dosáhl cíle exekučního řízení.“¹³

„Tyto způsoby zákon kategorizuje – zásadně – coby dvojici, jednak způsoby, jež odpovídají titulům ukládajícím zaplacení peněžité částky, a jednak ty, jež odpovídají titulům ukládajícím povinnost jinou.“¹⁴ Jejich taxativní výčet nalezneme v občanském soudním řádu a exekučním řádu. Jiné než zákonem stanovené způsoby nelze v rámci exekuce ani výkonu rozhodnutí provést.¹⁵ Existence právě těchto druhů je logická, protože vystihuje druhy povinností, které lze v nalézacím řízení uložit. „Mezi způsobem exekuce a vykonávanou povinností – jejím předmětem existuje tedy nezpochybnitelný vztah, jež se projevuje v obojím směru; jak s dopady do exekučního řízení, tak do řízení nalézacího.“¹⁶

Způsoby provedení exekuce na peněžitá plnění jsou: srážky ze mzdy a jiných příjmů, příkázání pohledávky, prodej movitých věcí a nemovitostí, postižení podniku, zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitostech, správa nemovitosti a pozastavení řidičského oprávnění. Způsoby provedení exekuce na nepeněžitá plnění jsou: vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci, provedení prací a výkonů.¹⁷

V rámci výkonu rozhodnutí stanoví občanský soudní řád pro peněžitá plnění stejné způsoby kromě pozastavení řidičského oprávnění. Zástavní právo na nemovitostech není označeno jako exekutorské, ale jako soudní.¹⁸

Způsoby výkonu rozhodnutí na nepeněžitá plnění jsou občanským soudním řádem stanoveny shodně jako exekučním řádem.¹⁹

Soudní exekutor má tedy na rozdíl od soudu možnost pozastavit řidičské oprávnění. Rozdíl vyplývá logicky z povahy tohoto způsobu provedení exekuce. Je totiž možné ho uplatnit pouze v případě, že je vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé

¹³ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2007*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007, s. 146

¹⁴ KURKA, Vladimír a Ljubomír DRÁPAL. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, s. 278

¹⁵ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2064

¹⁶ KURKA, Vladimír a Ljubomír DRÁPAL. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, s. 278

¹⁷ Srov. § 59 exekučního řádu.

¹⁸ Srov. § 258 odst. 1 občanského soudního řádu

¹⁹ Srov. § 258 odst. 2 občanského soudního řádu

dítě.²⁰ Tato pohledávka může být od 1. ledna 2013 vymáhána jen prostřednictvím soudního exekutora nikoli prostřednictvím soudu. Proto není nutné, aby tato pravomoc byla zakotvena i v občanském soudním řádu.

Soudní exekutor i soud má tedy pro vymáhání pohledávek jak na peněžitá, tak na nepeněžitá plnění stanoveny stejné prostředky (až na výše uvedenou výjimku). Z tohoto důvodu není nutné, aby exekuční řád stavoval detailní popis všech způsobů provedení exekuce. Některé řeší pouhým odkazem na občanský soudní řád vzhledem k jeho subsidiární povaze a u některých jen vymezí odlišnosti od způsobů výkonu rozhodnutí.

Obecným limitem pro provádění způsobů exekuce je přiměřenost. „Exekutor poté, co byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá nebo zruší exekuční příkaz ohledně majetku, který má být v exekuci postižen.“²¹ „Zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce.“²² Zásada přiměřenosti je tedy modifikována ve prospěch efektivity exekučního řízení.²³

Dalším obecným limitem, který je společný pro všechny způsoby provedení exekuce na peněžitá plnění je stanoven v § 58 odst. 2 exekučního řádu. Zákon zde vymezuje pořadí, ve kterém mají být uplatněny jednotlivé způsoby: „Nebráni-li to účelu exekuce, provede se exekuce ukládající zaplacení peněžité částky příkázáním pohledávky, srážkami ze mzdy a jiných příjmů, správou nemovitosti, pozastavením řidičského oprávnění nebo zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech. Pokud způsoby provedení exekuce podle věty třetí nepostačují k uhrazení vymáhané peněžité pohledávky, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, provede se exekuce ukládající zaplacení peněžité částky prodejem movitých věcí a nemovitostí anebo postižením podniku.“²⁴ Jsou zde tedy jasně vymezeny prioritní způsoby provedení exekuce, kterými lze dosáhnout vymožení pohledávky v exekučním řízení s menším zásahem do práv povinného. „Účelem věty třetí není totiž snížit výtěžnost exekuce pro oprávněného, ale zamezit případům, kdy, bez zjištění základních

²⁰ To vyplývá z § 71a exekučního řádu

²¹ Exekuční řád, § 47 odst. 1

²² Exekuční řád, § 58 odst. 1

²³ Srov. KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 257

²⁴ Exekuční řád, § 58 odst. 2 (věta třetí a čtvrtá)

informací o povinném, je bezúčelně zahajována exekuce prodejem movitých věcí, nemovitostí či podniku s cílem donutit povinného k urychlené dobrovolné úhradě pohledávky.....pod tíhou blokace majetku v nepřiměřené hodnotě anebo po násilném vstupu vykonavatelů exekutora do prostor povinného.²⁵

Tento obecný limit pro pořadí způsobů provedení exekuce na peněžité plnění má jistě své opodstatnění. Nelze ho ovšem aplikovat bezpodmínečně, ale vždy s ohledem na konkrétní situaci v exekučním řízení. Proto také exekuční řád jasně stanovuje, že tento postup nesmí bránit účelu exekuce. Kdyby zde nebyla stanovena podmínka účelnosti, vedlo by to často k nesmyslnému postupu a tím i snížení úspěšnosti exekučního řízení.

Dále se zaměřím na limity, které zákon stanovuje u exekuce penzijního připojištění a exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu. U těchto dvou způsobů provedení exekuce došlo k zásadním změnám v důsledku poslední novely občanského soudního řádu a exekučního řádu, nad kterými bych se také chtěla zamyslet a zhodnotit jejich přínos.

2.1. Exekuce penzijního připojištění

Do 1. ledna 2013 bylo velice těžké postihnout v exekuci penzijní připojištění. Chtěla bych se zamyslet, v čem spočívaly největší komplikace při vymáhání peněžních prostředků z penzijních fondů, ale také zhodnotit změnu v této oblasti, kterou s sebou přinesla poslední novela občanského soudního řádu. Tato legislativní změna má ambice umožnit exekutorovi postihnout dávky penzijního připojištění efektivnějším způsobem. Pokusím se zhodnotit, zda je tato nová právní úprava skutečným přínosem nebo zda vyvolává další sporné otázky.

Penzijní připojištění je upraveno zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.²⁶ „Penzijním připojištěním se pro účely tohoto zákona rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.“²⁷ Pro účely exekuce je nejpodstatnější oblastí vyplácení těchto dávek.

²⁵ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 258

²⁶ Dále jen zákon o penzijním připojištění

²⁷ Zákon o penzijním připojištění, § 1 odst. 2

Dle zákona o penzijním připojištění lze vyplácet následující dávky: penze, jednorázové vyrovnání a odbytné. Mezi vyplácené penze patří starobní penze, invalidní penze, výsluhové penze a pozůstalostní penze.²⁸ Pozůstalostní penze je vyplácena ve prospěch třetí osoby. Pro úplnost lze tedy dodat, že lze exektovat také dávky, které jsou vypláceny nikoliv účastníkovi, ale třetím osobám, jsou-li v postavení povinného. Smlouva o penzijním připojištění je totiž částečně smlouva ve prospěch třetí osoby.²⁹

Od roku 2001 (tedy od zavedení exekuce vykonávané soudními exekutory) se navyšuje počet účastníků penzijního připojištění. Tato skutečnost je dobře patrná s následující tabulky:

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet účastníků (tis.)	2508	2597	2662	2950	3284	3611	3962	4295	4470	4595	4599

30

Počet účastníků se tedy za posledních deset let zvýšil z 2 508 000 účastníků na 4 599 000. V posledních letech se také zvýšily peněžní prostředky spravované penzijními fondy ve prospěch účastníků penzijního připojištění. Zatímco v roce 2007 byla výše prostředků evidovaných penzijními fondy ve prospěch účastníků 162,1 miliard, v roce 2010 byla výše těchto prostředků již 216 miliard.³¹

Vzhledem ke zvyšujícímu se počtu účastníků i peněžních prostředků v penzijních fondech se jedná o nezanedbatelný zdroj majetku povinného. Otázkou je, jak lze získat tyto prostředky pro účely exekučního řízení.

Ze zákonem vymezených způsobů provedení exekuce lze vydat exekuční příkaz spočívající v prikázání jiné peněžité pohledávky. Penzijní připojištění totiž nelze postihnout prikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Účet účastníka penzijního připojištění totiž nemá povahu bankovního účtu. „Účtem je jen takový právní vztah, z něhož peněžnímu ústavu vzniká povinnost zřídit účet, přijímat na něj vklady (platby) podle příkazu majitele účtu nebo za jinak stanovených či dohodnutých podmínek.“³²

²⁸ To vyplývá z § 20 a 21 zákona o penzijním připojištění

²⁹ LOCKENBAUER, Jaroslav a Peter TRUSKA. Exekuce penzijního připojištění. *Právní rozhledy*. 2011, č. 24. 2011, s. 892

³⁰ Vlastní zpracování podle údajů z pramene - Asociace penzijních fondů ČR. Výroční zpráva - duben 2012 [online]. 2012 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: http://www.apfcr.cz/publikace/2011/cz_verze.html - graficky znázorněno v příloze č. 2 (graf č. 4)

³¹ To vyplývá z Asociace penzijních fondů ČR. Výroční zpráva - duben 2012 [online]. 2012 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: http://www.apfcr.cz/publikace/2011/cz_verze.html

³² DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2367

Avšak majitelem účtu penzijního připojištění je penzijní fond, nikoli jednotliví účastníci. Penzijní fond také není peněžním ústavem. Jedná se o právnickou osobou se sídlem na území České republiky, která provozuje penzijní připojištění dle zákona o penzijním připojištění. Penzijní fond je akciová společnost.³³

Lze ovšem aplikovat příkázání jiných peněžitých pohledávek. Dávky penzijního připojištění lze řadit mezi jiné peněžité pohledávky. „Musí jít současně o pohledávku existenční, tj. takovou, která na základě smlouvy nebo jiné právní skutečnosti (...) již vznikla, popřípadě vznikla jako právní vztah alespoň co do svého základu (tzv. právního důvodu), jestliže v rámci téhož základu budou dílčí nároky (pohledávky) v budoucnu teprve vznikat.“³⁴ Může se tedy jednat i o pohledávku budoucí.

Problematickým aspektem bylo, že právní úprava účinná do konce roku 2012 neumožňovala účinně postihnout peněžní prostředky penzijního připojištění před nárokem na jejich výplatu. „Největší problém postižení prostředků penzijního připojištění z hlediska exekučního řízení (výkonu rozhodnutí) shledáváme v tom, že vznik nároku na výplatu některé z dávek penzijního připojištění je zcela závislý na dispozičním úkonu účastníka, kterým je žádost o některou z dávek.“³⁵ Účastník totiž může spořit dále, ačkoli mu vznikl nárok na tuto dávku.

V praxi tedy bylo možné vydat exekuční příkaz příkázání jiné peněžité pohledávky a doručit ho penzijnímu fondu. Následně jej soudní exekutor vyrozuměl o nabytí právní moci tohoto exekučního příkazu. Penzijní fondy tyto listiny pouze evidovaly a čekaly na okamžik, kdy účastník požádá o výplatu dávky, protože zákon o penzijním připojištění výslovně stanoví: „Dávky penzijního připojištění se vyplácejí na základě žádosti oprávněného.“³⁶

Povinný tedy mohl oddalovat úhradu exekuce tím, že nepožádal o výplatu dávek penzijního připojištění v době, kdy mu vznikl nárok na tyto dávky. Soudní exekutor neměl žádné pravomoci, jak tuto situaci řešit. Vyrozuměním o nabytí právní moci exekučního příkazu spočívajícího v příkázání jiné peněžité pohledávky v takových případech končila jeho snaha o postihnutí dávek penzijního připojištění. Exekuce se stala na dlouhou dobu nedobytnou a exekuce mohla být zastavována pro bezvýslednost. Taková situace jistě nepřispívala k úspěšnosti soudního exekutora při vymáhání pohledávek.

³³ Srov. zákon o penzijním připojištění, § 3

³⁴ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2393

³⁵ LOCKENBAUER, Jaroslav a Peter TRUSKA. Exekuce penzijního připojištění. *Právní rozhledy*. 2011, č. 24. 2011, s. 892

³⁶ Zákon o penzijním připojištění, § 20 odst. 3

Tuto situaci bylo možné řešit pomocí legislativní změny dvěma způsoby. Buď zavedením oprávnění soudního exekutora vypovědět smlouvu účastníka penzijního připojištění anebo zakotvením nového speciálního způsobu provádění exekuce, tedy postižení prostředků účastníka penzijního připojištění.³⁷

V prvním případě by se tedy rozšířila pravomoc soudního exekutora spočívající v možnosti požádat o výplatu dávek penzijního připojištění namísto účastníka. Jednalo by se o zefektivnění současného způsobu postihnutí penzijního připojištění. Soudní exekutor by však musel zvážit uplatnění této pravomoci v případě, kdy by exekuční pohledávka nepřevyšovala hodnotu dávek penzijního připojištění.

Druhý návrh by se dle mého názoru jevil jako praktické řešení. Zavedení nového způsobu provedení exekuce lze snadno obhájit s odkazem na zvyšující se hodnotu peněžních prostředků v penzijních fondech a na zvyšující se počet účastníků penzijního připojištění. „Vzhledem k tomu, že III. pilíř penzijního systému spočívá na principu dobrovolnosti, by možnost exekučního postihu prostředků účastníka nebyla ani v rozporu s právem občana na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří ve smyslu čl. 30 Listiny základních práv a svobod.“³⁸

Novela exekučního řádu a občanského soudního řádu účinná od 1. ledna 2013 se snaží tento problém vyřešit zakotvením pravomoci soudního exekutora vypovědět smlouvu o penzijním připojištění. Zákonodárci tedy zvolili první ze dvou alternativ, které jsem výše nastínila. Tato nová pravomoc je stanovena v občanském soudním řádu: „Je-li to účelné, soud po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nahradí svým rozhodnutím prohlášení vůle povinného k výpovědi tohoto smluvního vztahu nebo k žádosti o plnění. Souhlas třetí osoby, je-li jím právní úkon podmíněn, je nahrazen usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí.“³⁹ Vzhledem k subsidiární povaze občanského soudního řádu k exekučnímu řádu lze dovodit, že exekutor bude mít oprávnění ukončit smlouvu o penzijním připojištění a požádat o výplatu dávek namísto povinného, aniž by k tomu potřeboval jeho souhlas.

Důvodová zpráva k novele občanského soudního řádu a exekučního řádu⁴⁰ uvádí: „Prostřednictvím nově zařazeného odstavce 2 se umožňuje vést výkon

³⁷ Srov. LOCKENBAUER, Jaroslav a Peter TRUSKA. Exekuce penzijního připojištění. *Právní rozhledy*. 2011, č. 24. 2011, s. 892

³⁸ LOCKENBAUER, Jaroslav a Peter TRUSKA. Exekuce penzijního připojištění. *Právní rozhledy*. 2011, č. 24. 2011, s. 894

³⁹ Občanský soudní řád, § 312 odst. 2

⁴⁰ Sněmovní tisk č. 537/0 [online]. 2011 [cit. 2012-12-13]. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=537&CT1=0#prilohy> (dále jen důvodová zpráva)

rozhodnutí příkázáním pohledávky i v případě pohledávek, jejichž vznik je časově vázán a jejichž postižení nelze dosáhnout v součinnosti s povinným.“

Zákon umožňuje soudnímu exekutorovi využívat tuto novou pravomoc jen, pokud je to účelné. Jistě to nebude účelné za situace, kdy pohledávka oprávněného nepřevyšuje výši peněžních prostředků, které jsou uloženy v penzijním fondu. V takovém případě by totiž došlo k zániku smluvního vztahu a tím i ke ztrátě státního příspěvku a potřebné doby spoření, která je nezbytná pro nárok na výplatu některé z dávek. Také to není dle mého názoru účelné, pokud lze exekucí pohledávku vymoci jiným vhodnějším způsobem, např. srážkou z účtu u peněžního ústavu nebo prostřednictvím srážek ze mzdy.

Myslím si, že tuto oblast bylo nutné podrobit legislativní změně, která by zajistila efektivnější způsob vymožení dávek penzijního připojištění pro účely exekučního řízení. Až praxe ukáže, jaký je výklad účelnosti a způsob použití tohoto nového oprávnění.

2.2. Exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu

Exekuci příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu řadíme pod způsob provedení exekuce příkázáním pohledávky, kterým lze vymáhat peněžité plnění dle § 59 exekučního řádu. Vedle příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu se jedná dále o příkázání jiných peněžitých pohledávek a postižení jiných majetkových práv. V této části své práce se budu věnovat pouze příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Exekuční řád ponechává právní úpravu této problematiky na občanském soudním řádu.

„Pohledávkou z účtu u peněžního ústavu je nárok povinného z běžného, vkladového nebo jiného účtu, tedy nárok na výplatu peněžních prostředků na účtu nebo na jiné nakládání s nimi, bez ohledu na to, zda jde o účet vedený v českých korunách nebo o účet vedený v cizí měně.“⁴¹ „Pojem peněžní ústav je legislativní zkratkou pro banku, spořitelni či úvěrní družstvo a všechny ostatní subjekty, které podle zákona mohou vést účty.“⁴²

Ustanovení o příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu se nepoužije, jestliže se jedná o vklady na vkladních knížkách a vkladních listech, nebo pokud se

⁴¹ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2367

⁴² WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 531

jedná o peněžní prostředky určené k vyplácení prostřednictvím karty sociálních systémů.⁴³

Na rozdíl od soudního výkonu rozhodnutí, kdy je v návrhu oprávněný povinen mimo jiné uvést označení peněžního ústavu a číslo účtu nebo jiný identifikátor, z něhož má být pohledávka odepsána, v exekuci tato povinnost stanovena není. Soudní exekutor sám zjišťuje, zda má povinný zřízen účet u peněžního ústavu, a proto má na rozdíl od soudu pravomoc žádat o poskytnutí součinnosti třetí osoby, tedy i peněžní ústavy. Problematickou oblastí je však existence velkého množství peněžních ústavů, kterých by se měl soudní exekutor dotazovat, aby získal komplexní informace o tom, zda má povinný zřízen účet u peněžního ústavu či nikoli. Je tedy velice náročné získat tuto informaci, má-li povinný zřízen účet u méně známého peněžního ústavu. Další problematickou oblastí jsou zahraniční účty povinného, ke kterým nemá soudní exekutor ze zákona přístup.

Schopnost zjistit existenci účtu povinného by se zvýšila zavedením centrálního registru bank, kam by soudní exekutor mohl nahlédnout, a s pomocí rodného čísla povinného zjistit existenci účtu a název peněžního ústavu, kde je tento účet zřízen. Stačilo by sdělit pouze základní informaci a soudní exekutor by věděl, kterého peněžního ústavu se má dotazovat pro zjištění bližších informací, např. o zůstatku peněžních prostředků na účtu. Tímto způsobem by se zefektivnilo užití způsobu provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Zároveň by se zrychlilo exekuční řízení. Soudní exekutor by se totiž nemusel dotazovat jednotlivých bank a čekat na jejich odpovědi, které jsou často negativní.

Jakmile soudní exekutor zjistí existenci účtu povinného, musí zvážit povahu peněžních prostředků, které má povinný na tomto účtu. Jestliže se jedná o prostředky, které mají být použity podle zvláštních předpisů k jiným účelům, nelze použít ustanovení o příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu.⁴⁴

Z § 304a občanského soudního řádu vyplývá další omezení. Nelze požadovat vyplacení peněžních prostředků na účtu povinného, pokud mají sloužit k výplatě mezd zaměstnancům povinného. Tuto skutečnost však musí povinný prokázat.

Soudní exekutor je omezen i do výše peněžních prostředků, a sice dvojnásobkem životního minima.⁴⁵ „Tato zvláštní konstrukce znamená, že do výše této částky neplatí povinnost peněžního ústavu zablokovat účet povinného a povinný neztrácí právo

⁴³ Srov. občanský soudní řád, § 303

⁴⁴ To vyplývá z § 310 občanského soudního řádu

⁴⁵ Srov. občanský soudní řád, § 304b

s prostředky na účtu nakládat do výše této nezabavitelné částky.⁴⁶ Jedná se o velmi přísný limit tohoto způsobu provedení exekuce. Podle mého názoru je dvojnásobek životního minima příliš vysoká částka, která v některých případech může ohrožovat úspěšné vymožení pohledávky. Myslím si, že by stačilo zachovat jen částku životního minima na účtu povinného, nikoli její dvojnásobek.

Zákon tedy ukládá soudnímu exekutorovi omezení, která musí dodržet při provádění tohoto způsobu provedení exekuce. Jedná se o dvojnásobek životního minima, využití peněžních prostředků podle zvláštních zákonů a prostředky na výplatu mezd zaměstnanců povinného.

Jestliže je účet povinného zjištěn a nejedná se o prostředky výše uvedené, je vydán exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, který má dva účinky- arrestorium a inhibitorium.

V důsledku uplatnění těchto účinků je omezeno nakládání s peněžními prostředky na účtu povinného. Arrestorium se vztahuje k jednání peněžního ústavu a inhibitorium k jednání povinného. Dlužníku povinného, v tomto případě peněžnímu ústavu, se zakáže, aby vyplatil povinnému pohledávku, která je exekucí postižena. Současně se zakáže povinnému, aby s postiženou pohledávkou jakkoli disponoval.⁴⁷ Tyto zákazy jsou závazné ode dne doručení exekučního příkazu peněžnímu ústavu. Exekuční příkaz je soudní exekutor povinen doručit peněžnímu ústavu, a to do vlastních rukou, oprávněnému a povinnému. Zákon klade důraz na pořadí tohoto doručování. Nejprve musí soudní exekutor doručit exekuční příkaz peněžnímu ústavu a až následně může doručit exekuční příkaz povinnému.⁴⁸ Cílem je zabránit úkonům povinného směřujících ke zmaření výkonu exekuce.

Účinky arrestoria a inhibitoria ale nezakazují peněžnímu ústavu vypovědět smlouvu o běžném účtu (popř. vkladovém nebo jiném účtu). Tato výpověď však nesmí být na újmu exekované pohledávky. Z judikatury vyplývá, že výpověď je možné podat i v rámci šestiměsíční lhůty, kdy jsou peněžní prostředky na účtu povinného dále sledovány a blokovány.⁴⁹

Doručením sice nastávají výše zmíněné účinky, avšak peněžní prostředky z účtu je možné převést na účet soudního exekutora až po vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu. Pokud peněžní prostředky nepostačují k úhradě celé vymáhané

⁴⁶ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2376

⁴⁷ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 245

⁴⁸ Srov. občanský soudní řád, § 304 odst. 2

⁴⁹ Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 09. 2006, sp. zn. 20 Cdo 485/2005

pohledávky a jejího příslušenství, je možné postihnout i peněžní prostředky, které se v době doručení vyrozumění o nabytí právní moci na účtu povinného nenacházejí. Účet je po dobu šestiměsíční lhůty blokován a peněžení prostředky, které byly vloženy nejpozději do šesti měsíců od vyrozumění o právní moci, budou rovněž sraženy ve prospěch exekované pohledávky.⁵⁰ Po uplynutí této lhůty je nutné znovu provést předcházející úkony, včetně vydání nového exekučního příkazu. To vyplývá z povahy tohoto způsobu provedení exekuce, který je jednorázovým opatřením.

„Peněžní ústav je plně zodpovědný za to, že výkon rozhodnutí provede tak, jak mu to ukládá zákon.....Peněžní ústav nenes odpovědnost za to, že na účtu povinného nebyl dostatek peněžních prostředků, nutných k uspokojení oprávněného.“⁵¹ Tato odpovědnost vzniká v rámci procesního práva a nemá základ v hmotném právu. Peněžní ústav se nestává majitelem účtu povinného a nemá ani povinnost za povinného plnit.

Jestliže peněžní ústav nejedná dle zákonem stanoveného postupu, má oprávněný právo podat tzv. poddlužnickou žalobu podle § 311 občanského soudního řádu, ve které se bude domáhat splnění povinnosti. „Jestliže banka při splnění všech zákonných předpokladů pro přiznání nároku ze žaloby podle § 311 o.s.ř. zaplatí oprávněnému vše, co mu povinný dlužil, přísluší jí i právo domáhat se po povinném toho, co oprávněnému uhradila.“⁵²

Příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu je velmi efektivním a účinným prostředkem k uspokojení pohledávky v exekučním řízení. Novela exekučního řádu účinná od 1. ledna 2013 se snaží zajistit ještě větší efektivnost tohoto prostředku tím, že rozšíří jeho použití na účet manželky povinného (popř. manžela povinné). Dosavadní judikatura tuto možnost výslovně vylučovala: „Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu podle ustanovení § 303 a násl. O.s.ř. může být nařízen a proveden jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný. Jiná pohledávka z účtu není způsobilým předmětem tohoto výkonu rozhodnutí, i kdyby na účet byly vloženy peněžní prostředky povinného, případně peněžní prostředky patřící do společného jmění manželů. Manžel majitele účtu není účastníkem řízení o výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z tohoto účtu.“⁵³ Naopak současná právní úprava tuto možnost výslovně zakotvila.

⁵⁰ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2381

⁵¹ DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2391

⁵² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 06. 1999, sp. zn. 2 Cdo 837/96

⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 04. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/99

Změna se nevztahuje pouze na účet manželky povinného (manžela povinné), ale také na výkon srážek ze mzdy a příkazání jiných peněžitých pohledávek. Novela má tedy ambice efektivně postihnout peněžní prostředky náležící do společného jmění manželů. Pro otázku postihu společného jmění manželů v exekučním řízení, je nutné posuzovat, kdy došlo ke vzniku dluhu (k tomu musí dojít v době trvání manželství) a také je nutné oddělit majetek náležící do výlučného vlastnictví jednoho z manželů. Novela se snaží jasně vymezit, které prostředky je možné v exekuci přímo postihnout, ačkoli je majitelem jiná osoba než povinný. Tato změna je podle mého názoru přínosná a mohla by podstatně zvýšit vymahatelnost některých pohledávek.

Nově byl do občanského soudního řádu tedy vložen třetí odstavec § 262a, který výslovně stanoví: „Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela povinného, příkazáním pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu, příkazáním jiné peněžité pohledávky manžela povinného nebo postižením jiných majetkových práv manžela povinného lze nařídít tedy, jde-li o vydobytí závazku, který patří do společného jmění manželů.“

Podle mého názoru se tím spíše zvyšuje potřeba zavedení centrálního registru bank, který by zjednodušil a urychlil fázi žádostí o poskytnutí součinnosti u peněžních ústavů.

Existenci účtů zřízených u stavebních spořitelen a penzijních fondů lze dnes zjistit mnohem rychleji, než existenci bankovních účtů, prostřednictvím portálu zřízeného na stránkách Ministerstva financí České republiky, ke kterému mají soudní exekutoři přístup. Zde je možné zjistit pomocí rodného čísla povinného existenci stavebního spoření nebo penzijního připojištění u konkrétní stavební spořitelny nebo konkrétního penzijního fondu. Soudní exekutor má poté možnost žádat konkrétní subjekt o poskytnutí součinnosti. Je zde tedy zabráněno zbytečné administrativě, která vzniká při často zbytečné komunikaci mezi exekutorským úřadem a příslušnou institucí. Podle mého názoru by podobně nastavený systém u peněžních ústavů přispěl ke zvýšení úspěšnosti soudního exekutora při vymáhání pohledávek.

3. Porovnání množství vymožených pohledávek dříve a dnes

Účelem této kapitoly je srovnat úspěšnost soudního exekutora při provádění exekuce a úspěšnost soudů při provádění výkonů rozhodnutí. V této souvislosti srovnám množství vymožených pohledávek dříve a dnes.

„Exekuce prováděné soudními exekutory jsou ve vztahu k soudnímu výkonu rozhodnutím alternativním postupem..... Volbu mezi těmito alternativami činí oprávněný, protože je zcela na jeho rozhodnutí a v jeho dispozici, zda bude přiznané plnění vymáhat a jakou z těchto dvou možných cest si k tomu zvolí.“⁵⁴

Jaké jsou zásadní rozdíly mezi postupem soudu a soudního exekutora? A u kterého z těchto dvou subjektů jsou dány větší zákonné předpoklady pro úspěšné vymáhání? Na tyto otázky se pokusím odpovědět prostřednictvím komparace následujících oblastí: právní předpisy, na jejichž základě je prováděna exekuce a výkon rozhodnutí; způsob zahájení exekuce a výkonu rozhodnutí; hrazení nákladů exekuce a hrazení nákladů výkonu rozhodnutí; způsob výběru konkrétního soudního exekutora a konkrétního soudu; rozhodnutí o výběru způsobu provedení exekuce a rozhodnutí o výběru způsobu výkonu rozhodnutí.

3.1. Charakteristika exekuce a jejích nástrojů

Průběh exekuce je především vymezen exekučním řádem, subsidiární úpravu však nalezneme v občanském soudním řádu: „Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.“⁵⁵ Subsidiární vztah mezi těmito dvěma předpisy je potvrzen i judikaturou Nejvyššího soudu: „Občanský soudní řád má vůči exekučnímu řádu povahu předpisu subsidiárního. Řízení o výkon rozhodnutí a exekuční řízení představují procesy vedoucí k nucenému vymožení subjektivních práv, jejichž jednota není popřena subsidiární povahou občanského soudního řádu.“⁵⁶

Exekuční řád nejprve charakterizuje osobu soudního exekutora, včetně exekutorského úřadu a jeho zaměstnanců, dále popisuje samotný průběh exekuce a jednotlivé způsoby jejího provedení. Také zde nalezneme charakteristiku nákladů exekuce a odměny soudního exekutora. Exekuční řád se dále věnuje popisu manipulace a úschovy spisů, kárné odpovědnosti soudního exekutora a dalším věcem. Některá

⁵⁴ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011 s. 505

⁵⁵ Exekuční řád, § 52 odst. 1

⁵⁶ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. 02. 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005

ustanovení jsou pouhým odkazem na občanský soudní řád (například způsob provedení exekuce srážkami ze mzdy- § 60 exekučního řádu).

Exekuce je zahajována dnem, kdy exekuční návrh došel soudnímu exekutorovi.⁵⁷ Od 1. ledna 2013 je exekuce zapisována do rejstříku zahájených exekucí, který je prováděn soudními exekutory poté, co jsou pověřeni soudem k jejímu provedení. Předchozí právní úprava vyžadovala vydání usnesení o nařízení exekuce okresními soudy. Na začátku exekučního řízení do něj tedy výrazně vstupovaly dva subjekty. Nejprve oprávněný podal návrh na zahájení exekuce soudnímu exekutorovi spolu s příloženým exekučním titulem („Exekučním titulem je rozhodnutí vydané v řízení správním, občanském, soudním nebo daňovém ve formě rozsudku, usnesení, schváleného smíru nebo dohody, případně platebního rozkazu.“⁵⁸), poté soudní exekutor zaslal tento návrh do 15 dnů okresnímu soudu, který měl povinnost exekuci nařídit do 15 dnů.⁵⁹

V současné době soud sice opět figuruje na začátku exekučního řízení, má ovšem jiné postavení než dříve. Soudní exekutor má povinnost sám zkoumat náležitosti exekučního návrhu. V této souvislosti je mu dána nová pravomoc, tedy možnost odmítnutí návrhu na zahájení exekuce.⁶⁰ Tuto možnost předchozí právní úprava nepřipouštěla. Na soudního exekutora jsou tedy kladeny větší nároky při zahájení exekuce než dříve a oslabila se role soudu při této činnosti.

Exekuční řád umožňuje oprávněnému volbu soudního exekutora dle § 28 exekučního řádu: „Exekuci vede ten exekutor, kterého v exekučním návrhu označí oprávněný, a který je zapsán v rejstříku zahájených exekucí.“ Záleží na oprávněném, zda si zjistí o exekutorovi, u kterého hodlá podat návrh na zahájení exekuce, potřebné informace a reference ohledně jeho odborných schopností a specializace na určité typy kauz.⁶¹

Odměna soudního exekutora je závislá na výši vymáhané pohledávky, ale také na úspěšnosti jejího vymožení. Soudní exekutor má tedy velký zájem na úspěšném vymožení pohledávky. Je ekonomicky zainteresovaný, protože jeho zisk je závislý na úspěšnosti exekuce.

⁵⁷ Srov. exekuční řád, § 35 odst. 2

⁵⁸ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2007*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007, s. 27

⁵⁹ To vyplývalo z § 44 odst. 1 a 3 exekučního řádu (před 1. lednem 2013)

⁶⁰ Srov. exekuční řád, § 39 odst. 2

⁶¹ Srov. KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 79

Soudní exekutor sám určí způsob provedení exekuce, podle poskytnuté součinnosti od 3. osob při zjišťování majetku povinného.⁶² O výběru způsobu provedení exekuce tedy nerozhoduje oprávněný, ačkoli ho může ovlivnit podáním informací o majetku povinného.

Soudní exekutor má možnost vymáhat exekučovanou pohledávku více způsoby provedení exekuce najednou, jestliže k jejímu vymožení nepostačuje pouze jeden z nich. „Soudní exekutor může postihnout majetek povinného v takové míře a takovými způsoby, aby bezpečně a s jistotou dosáhl uspokojení oprávněného a úhrady nákladů exekuce.“⁶³

V rámci řízení u soudního exekutora jsou náklady exekuce vyčísleny příkazem k úhradě nákladů. Jestliže exekuce skončí vymožením, hradí její náklady povinný. Náklady neúspěšné exekuce hradí ten, kdo její zastavení zaviniil, dle § 89 exekučního řádu: „Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zaviniil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný.“⁶⁴ Do této právní úpravy výrazně zasáhla judikatura Ústavního soudu, která omezila povinnost oprávněného hradit náklady exekuce: „Exekutor vystupuje při své činnosti v postavení podnikatele podle obchodního zákoníku. Podnikáním se rozumí činnost, prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku. Z této definice vyplývá základní charakteristika postavení podnikatele - soustavná činnost prováděná za účelem dosažení zisku a ve vztahu k oprávněnému na vlastní riziko. Je třeba zdůraznit, že exekutor jako podnikatel má z úspěšného provedení exekuce zisk (odměnu), ale současně nese i riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostačovat k uspokojení oprávněného, ale i nákladů exekuce. Toto riziko nelze bezdůvodně přenášet na osobu oprávněnou.“⁶⁵ Náklady bezúspěšné exekuce tak často nese sám soudní exekutor

3.2. Charakteristika výkonu rozhodnutí a jeho nástrojů

Výkon rozhodnutí je upraven občanským soudním řádem v části VI., která je věnována průběhu vykonávacího řízení a jednotlivým způsobům výkonu rozhodnutí.

⁶² Dle § 58 odst. 3 exekučního řádu

⁶³ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 257

⁶⁴ Exekuční řád, § 89

⁶⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 08. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04

Výkon rozhodnutí je prováděn okresními soudy. Na jeho zahájení se jiný subjekt nepodílí: „Není-li stanoveno jinak, je příslušný k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí, k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí a k prohlášení majetku obecný soud povinného.“⁶⁶ Obecný soud povinného je upraven v § 85 občanského soudního řádu. Oprávněný tedy nemá možnost zvolit soud, který bude výkon rozhodnutí provádět.

Způsob výkonu rozhodnutí nevybírání soud, ale sám oprávněný. V návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky je oprávněný povinen uvést, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden.⁶⁷ Soud tedy sám není oprávněn vybrat způsob výkonu rozhodnutí. Jestliže oprávněný označí tento způsob, musí uvést i související skutečnosti: „Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, označí v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy). Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, označí v návrhu peněžní ústav a číslo účtu nebo jiný jedinečný identifikátor, z něhož má být pohledávka odepsána; označil-li oprávněný více účtů povinného u téhož peněžního ústavu, uvede také pořadí, v jakém z nich má být pohledávka odepsána. Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky, označí v návrhu osobu, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného), a uvede důvod pohledávky.“⁶⁸ Je-li mu známo rodné číslo povinného, je rovněž povinen uvést ho ve svém návrhu. Oprávněnému se tímto ukládají další náležitosti, které musí jeho návrh na nařízení výkonu rozhodnutí obsahovat.

Výběr způsobu výkonu rozhodnutí je tedy na oprávněném. S tím souvisí i absence pravomoci soudu žádat 3. osoby o poskytnutí součinnosti při výkonu rozhodnutí. Soud tuto pravomoc nepotřebuje, protože on sám nezjišťuje majetkové poměry povinného. Má ovšem možnost ovlivnit výběr způsobu výkonu rozhodnutí: „Navrhne-li oprávněný výkon rozhodnutí způsobem, který je zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše pohledávky oprávněného a ceny předmětu, z něhož má být uspokojení této pohledávky dosaženo, může soud nařídit, a to po slyšení oprávněného, výkon rozhodnutí jiným vhodným způsobem.“⁶⁹ Je však nepřípustné, aby soud zamítl

⁶⁶ Občanský soudní řád, § 252 odst. 1

⁶⁷ Srov. občanský soudní řád, § 261 odst. 1

⁶⁸ Občanský soudní řád, § 261 odst. 1

⁶⁹ Občanský soudní řád, § 264 odst. 1

návrh na nařízení výkonu rozhodnutí pro nevhodnost požadovaného způsobu a zároveň nenařídil výkon rozhodnutí jiným vhodným způsobem.⁷⁰

Soudy nejsou při výkonu rozhodnutí natolik finančně motivovány jako soudní exekutoři, jejichž zisk je od úspěšnosti exekuce odvozen. Řízení před soudy je zpoplatněno (až na výjimky). „Náklady provedení výkonu rozhodnutí platí stát.“⁷¹ Zatímco v nalézacím řízení je rozhodnutí o nákladech řízení součástí rozhodnutí, jímž se řízení končí, ve vykonávacím řízení je tomu naopak. Povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí ukládá soud již při jeho nařízení. Spolu s nařízením uloží soud i povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí, aniž stanoví lhůtu k jejich zaplacení.⁷²

Oprávněný má právo na náhradu všech účelných nákladů, které mu vznikly v rámci výkonu rozhodnutí. „Dojde-li k zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí, rozhodne soud o náhradě nákladů, které účastníkům prováděním výkonu rozhodnutí vznikly, podle toho, z jakého důvodu k zastavení výkonu rozhodnutí došlo. Může také zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech výkonu, popřípadě uložit oprávněnému, aby vrátil, co mu povinný na náklady výkonu rozhodnutí již zaplatil.“⁷³

Základní pravidlo náhrady nákladů lze stručně vyjádřit tak, že povinný je povinen nahradit oprávněnému a státu náklady výkonu rozhodnutí. V této souvislosti je třeba odlišovat placení nákladů a hrazení nákladů. Placení nákladů znamená jejich vynaložení a hrazení znamená, že vynaložené náklady budou nahrazeny.⁷⁴ Jestliže je však výkon rozhodnutí neúspěšný, jeho náklady nese stát.

3.3. Komparace efektivity nástrojů exekuce a výkonu rozhodnutí

„Obě alternativy se neliší ve svém základním účelu, kterým je nuceně vymoci plnění, které nebylo splněno dobrovolně. Zásadně se neliší ani ve způsobech, kterými lze plnění vymáhat. Liší se však podstatně v průběhu řízení.“⁷⁵

Exekuce i výkon rozhodnutí mají stejný právní základ, tedy občanský soudní řád. Specializovaným právním předpisem pro soudní exekutory je exekuční řád, který je

⁷⁰ Srov. DRÁPAL, Ljubomír. BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře, s. 2200

⁷¹ Občanský soudní řád, § 270 odst. 3

⁷² Srov. RAŠOVSKÁ, Ilona. *Jak být úspěšný v exekuci aneb základní abeceda exekutora: (praktická příručka pro exekutory)*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2002, s. 26

⁷³ Občanský soudní řád, § 271

⁷⁴ Srov. WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 504

⁷⁵ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 505

k občanskému soudnímu řádu vázán poměrem subsidiarity jako právní předpis speciální vůči právnímu předpisu obecnému.

Zásadní rozdíl je ve způsobu výběru, jak bude exekuce (příp. výkon rozhodnutí) probíhat. Zatímco u výkonu rozhodnutí je odpovědnost za tento výběr v rukou oprávněného (ovšem soud ho může upozornit na nevhodnost výběru a provést výkon rozhodnutí jiným vhodným způsobem), u exekuce o způsobu jejího provedení rozhoduje sám soudní exekutor. Oprávněný tedy nemusí znát majetkové poměry povinného. S povinností soudního exekutora vybrat způsob provedení exekuce souvisí jeho pravomoc žádat 3. osoby o součinnost při zjišťování majetku povinného. Tuto pravomoc soud během výkonu rozhodnutí nemá. Soudní exekutor dále může na rozdíl od soudu může provádět exekuci více způsoby současně (s ohledem na účelnost exekučního řízení).

Další rozdíl spočívá v možnosti volby soudního exekutora v rámci exekuce. Oprávněný si může zvolit soudního exekutora dle svého uvážení bez ohledu na místní příslušnost. Naopak při výkonu rozhodnutí je nutné podat návrh na její zahájení u věcně a místně příslušného soudu. Možnost výběru zde tedy není.

Náklady exekuce hradí ten, kdo zavinil zastavení exekuce. V případě úspěšného skončení této exekuce hradí náklady povinný. Z judikatury Ústavního soudu ovšem vyplývá povinnost soudního exekutora nést náklady exekuce, jestliže je bezvýsledná. Výkon rozhodnutí je zpoplatněn a jeho náklady hradí stát (i v případě bezvýslednosti), oprávněný má však nárok na náhradu všech nákladů- ze strany povinného. V této oblasti by byl dle zákonné úpravy soudní exekutor ve výhodě. V praxi ovšem s ohledem na judikaturu Ústavního soudu, hradí své náklady v případě neúspěšnosti exekuce namísto oprávněného on sám. Ústavní soud ve svém nálezu odlišuje postavení soudního exekutora a soudce. Na tomto základě zdůvodňuje, proč má soud nárok na odměnu vždy, ale soudní exekutor nikoli. „Je třeba odlišovat vlastní exekuční činnost při vymáhání pravomocného rozhodnutí, kdy vystupuje jako veřejný činitel, od jeho postavení při rozhodování soudu o nákladech řízení, kdy je v postavení účastníka řízení. Ani v případě vlastního provádění exekuce, byť byla na exekutora přenesena faktická realizace části soudní pravomoci v oblasti výkonu rozhodnutí, není jeho postavení zcela shodné s postavením soudce.“⁷⁶

Další rozdíl je v ekonomické zainteresovanosti soudního exekutora, který bude mít větší zájem na úspěšném skončení exekuce.

⁷⁶ Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 12. 09. 2006, sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06

„Je evidentní, že způsob provádění výkonu rozhodnutí implikuje menší naději na vymožení pohledávky. Koneckonců od roku 2001, kdy v Česku začali fungovat soudní exekutoři, radikálně vzrostla vymahatelnost práva. Uvádí se, že v éře samostatného fungování soudních výkonů rozhodnutí činila vymahatelnost asi tři až pět procent. Díky činnosti exekutorských úřadů se zvýšila průměrná vymahatelnost pohledávek na 40 procent.“⁷⁷

Hlavní důvody efektivnosti exekuce oproti výkonu rozhodnutí jsou podle mého názoru následující:

- 1) Možnost vybrat nejefektivnější způsob provedení exekuce
- 2) Možnost použít více způsobů provedení exekuce najednou
- 3) Pravomoc žádat 3. osoby o poskytnutí součinnosti při zjišťování majetku povinného
- 4) Ekonomická zainteresovanost

Dle mého názoru jsou právě tyto čtyři důvody odpovědí na otázku, má-li soudní exekutor oproti soudu dostatečně efektivní nástroje. Ovšem to, že má soudní exekutor efektivnější nástroje pro vymáhání než soud, nemusí nutně znamenat, že jsou efektivní dostatečně.

Vzhledem k výše uvedenému je přesun velké části vymáhaných plnění do rukou soudních exekutorů zcela pochopitelný a opodstatněný, protože soudní exekutor má účinnější prostředky k úspěšnému skončení exekuce.

Doufejme, že téměř úplná centralizace exekuoovaných pohledávek do rukou soudních exekutorů přispěje ke zvýšení jejich vymahatelnosti.

3.4. Porovnání množství vymožených exekucí a výkonů rozhodnutí

Z informací, které mi byly poskytnuty na žádost o poskytnutí informací Exekutorskou komorou, vyplývá, že od roku 2002 do roku 2011 se každý rok zvyšoval počet nařízených exekucí. Zatímco v roce 2002 jich bylo soudními exekutory vyřizováno 57 954, tak v roce 2008 jich bylo už 554 128 a v roce 2011 dokonce 936 219. Naopak v roce 2012 došlo k poklesu celkového množství nařízených exekucí

⁷⁷ Exekutorská komora České republiky. *Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí* [online]. 2012 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

přibližně o 120 000.⁷⁸ „A jaký je výhled počtu exekucí v roce 2013? Exekutorská komora ČR očekává další pokles. Od nového roku navíc platí novela exekučního řádu a občanského soudního řádu, která zavedla řadu novinek, jež na vývoj počtu exekucí bezpochyby budou mít vliv – mimo jiné předžalobní výzvu či pravidla při spojování exekucí.“⁷⁹

Soudních výkonů rozhodnutí bylo v roce 2002 nařízeno 350 357, v roce 2008 již 312 638 a v roce 2011 jich soudy vyřizovaly 298 310.⁸⁰ K jasnému růstu jako u soudních exekutorů tedy nedošlo. Počet nařízených výkonů rozhodnutí zůstává téměř konstantní.

V roce 2006 bylo nařízeno exekucí i výkonů rozhodnutí skoro stejně, ale od tohoto roku se počet nařízených exekucí výrazně zvyšoval oproti počtu nařízených výkonů rozhodnutí.⁸¹ Z těchto skutečností vyplývá, že od roku 2006 jsou soudní exekutoři oprávněnými častěji voleni k vymození povinnosti uložené v exekučním titulu, než soudy.

Od roku 2002 do roku 2011 je počet vyřízených výkonů rozhodnutí několikanásobně vyšší než počet nevyřízených výkonů rozhodnutí. Je možné zaznamenat mírný pokles počtu, jak vyřízených výkonů rozhodnutí, tak i nevyřízených výkonů rozhodnutí.⁸²

Od roku 2002 do roku 2012 se stále zvyšuje počet ukončených exekucí (s výjimkou roku 2008). Z toho převládá počet exekucí ukončených vymožením oproti exekucím ukončených zastavením. Zatímco v roce 2002 bylo vymoženo 26 930 exekucí, zastaveno jich bylo jen 11 177. V roce 2005 byl celkový počet zastavených exekucí 25 236 a počet vymožených 110 248. I v dalších letech vždy o několik desítek tisíc převládá počet vymožených exekucí.⁸³

⁷⁸ To vyplývá z odpovědi poskytnuté Exekutorskou komorou na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 15. 02. 2013, zn. Taj 20130301 – graficky znázorněno v příloze č. 1 (graf č. 1)

⁷⁹ Počty exekucí v Česku klesají. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>

⁸⁰ To vyplývá ze zdroje: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d> - graficky znázorněno v příloze č. 1 (graf č. 2)

⁸¹ To vyplývá ze zdroje: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d>, graficky znázorněno v příloze č. 2 (graf č. 3)

⁸² To vyplývá ze zdroje: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d> - graficky znázorněno v příloze č. 3 a 4 (graf č. 5-7)

⁸³ To vyplývá z odpovědi Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 03.2013, zn. Taj 20130321 – graficky znázorněno v příloze č. 5 (graf č. 10)

Pokud se zaměříme pouze na počet ukončených exekucí vymožením, je možné konstatovat, že se množství pohledávek vymožených prostřednictvím soudních exekutorů téměř každý rok zvyšuje.⁸⁴

Z výše uvedených informací jasně vyplývá, že soudní exekutoři jsou častěji voleni oprávněnými pro výkon exekučních titulů, než soudy. Soudní exekutoři mají tedy i vyšší počet vymožených pohledávek než mají soudy při provádění výkonu rozhodnutí.

⁸⁴ To vyplývá z odpovědi Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 03.2013, zn. Taj 20130321 – graficky znázorněno v příloze č. 4 (graf č. 8)

4. Příčiny nevymožených pohledávek

Příčiny klesajícího počtu vymožených pohledávek v exekučním řízení lze dělit na obecné a specifické. Obecné se promítají i do jiných oborů a ne jen do činnosti soudního exekutora. Jedná se především o současnou ekonomickou situaci a s tím související nárůst počtu nesplacených dluhů u téhož dlužníka. V důsledku toho jsou nařizovány exekuce na stejného povinného. Současná ekonomická situace nepřispívá k úspěšnosti ani jiným subjektům, které jsou ze zákona oprávněni vést exekuci nebo výkon rozhodnutí.

Mezi specifické příčiny nevymožených pohledávek můžeme zařadit mimo jiné samotnou povahu exekučního řízení, které je v současné době zatíženo velkou administrativní zátěží a tomu neúměrně se snižující odměnou soudních exekutorů. V této souvislosti bych chtěla zhodnotit poslední novelou exekučního tarifu. Dále bych se chtěla zamyslet nad možností zneužívání insolvence v rámci exekučního řízení. Rostoucí počet insolvenčních návrhů je také důvodem klesajícího počtu vymožených pohledávek.

4.1. Obecné příčiny nevymožených pohledávek

V předchozí kapitole jsem se mimo jiné snažila ukázat rostoucí počet nařízených exekucí, ale i výkonů rozhodnutí. Na první pohled by se mohlo zdát, že soudům i soudním exekutorům přibývá práce a tím se zvyšuje jejich zisk. Ve skutečnosti je ale situace komplikovanější.

Současná ekonomická situace neprospívá ani, jak by se na první pohled mohlo zdát, soudním exekutorům. Dle názoru prezidenta Exekutorské komory Mgr. Jiřího Proška „má svůj vliv i hospodářská krize. Většina lidí ji vnímá tak, že pro soudní exekutory znamená daleko více práce, protože přibývá dlužníků. Tak to ale nefunguje. Když zpomalí ekonomika, generuje se menší počet dluhů a tím pádem je samozřejmě i méně exekucí.“⁸⁵ Současná ekonomická situace také často způsobuje, že povinní nemají žádný majetek, který by mohl být zpeněžen v exekučním řízení a snaží se řešit svou složitou finanční situaci prostřednictvím oddlužení.

Roste také počet exekucí (ale i výkonů rozhodnutí) vedených na stejného povinného. „Přibýlo totiž exekucí, ale nikoliv povinných. Dlužníci tedy kumulují exekuce, mnohdy jich mají i desítky. A je zřejmé, že u těchto lidí klesá naděje věřitele

⁸⁵ PROŠEK, Jiří. Když zpomalí ekonomika, je méně dluhů a tím pádem i méně exekucí. *Konkursní noviny*. 2013, č. 2, s. 2

na vymožení pohledávky.⁸⁶ Dochází tak k nárůstu počtu mnohačetných exekucí, u kterých lze exekuci provádět až po skončení těch předchozích. Tato situace velmi komplikuje vymožení pohledávky pro oprávněného. V některých případech je nereálné, aby byly uhrazeny veškeré exekované pohledávky povinného.

Rostoucí počet exekucí na stejného povinného nelze omezit. Každý věřitel má právo domáhat se soudem přiznaného plnění ze strany dlužníka. K vyřešení této situace by přispělo, kdyby oprávněnému bylo přičítáno zavinění v případě nemajetnosti povinného a byla mu stanovena povinnost hradit alespoň minimální náklady soudního exekutora (v současné době je tato možnost zcela vyloučena judikaturou Ústavního soudu). V takovém případě by ještě před podáním návrhu na zahájení exekuce oprávněný zvážil, zda má vedení exekučního řízení smysl.

Oprávnění by mohli namítat, že není v jejich možnostech znát ekonomickou situaci povinného ještě před zahájením exekučního řízení. Tento argument není zcela opodstatněný. Oprávněný má totiž možnost zjistit, zda již byly na povinného nařízeny nějaké další exekuce dle vyhlášky o centrální evidenci exekucí.⁸⁷ Centrální evidence exekucí je veřejně zpřístupněna prostřednictvím informačního systému. Nahlédnutí je zpoplatněno. Za výpis z této evidence náleží Exekutorské komoře odměna ve výši 50 Kč za každou stránku.⁸⁸ Tento názor lze dnes již nalézt v rozhodnutích některých soudů. Například v rozhodnutí Krajského soudu v Praze: „Správně soudní exekutor dovodil, že oprávněný mohl ještě před podáním návrhu na nařízení exekuce věnovat větší pozornost a učinit kroky k tomu, aby zjistil majetkové poměry povinného, ale především, aby zjistil počet exekucí, které se vůči povinnému vedou a toho usoudil, zda je vymožení jeho nároku reálné. To však oprávněný neučinil a z tohoto hlediska nepostupoval při podání návrhu s náležitou péčí....Oprávněný je povinen exekutorovi zaplatit náhradu nákladů exekuce.“⁸⁹

Oprávnění tedy mají možnost zjistit, zda na povinného předchází nějaké exekuce. Význam to bude mít ve chvíli, kdy je proti němuž dlužníkovi zahájeno velké množství exekucí. V takovém případě nemá podání návrhu na zahájení exekuce smysl a oprávněný by měl mít povinnost uhradit náklady soudního exekutora, které mu v souvislosti s výkonem exekučního řízení vznikly.

⁸⁶ PROŠEK, Jiří. Když zpomalí ekonomika, je méně dluhů a tím pádem i méně exekucí. *Konkursní noviny*. 2013, č. 2, s. 3

⁸⁷ Vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí (dále jen vyhláška o centrální evidenci exekucí)

⁸⁸ Srov. vyhláška o centrální evidenci exekucí, § 5 odst. 4

⁸⁹ Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 31. 07. 2012, sp. zn. 25Co 383/2012

Na druhou stranu centrální evidence exekucí obsahuje pouze údaje o exekucích, které jsou prováděny soudními exekutory. Pokud exekuci provádí jiný subjekt nebo se jedná o výkon rozhodnutí, oprávněný tuto skutečnost z centrální evidence exekucí nezjistí.

Myslím si, že nahlédnutí do centrální evidence exekucí by mělo být pro oprávněné zpřístupněno bez poplatku. To by mohlo vést ke snížení počtu nesmyslně vedených exekucí, u kterých není budoucí vymožení pohledávky reálné. Tím by došlo ke zvýšení počtu vymoženejších pohledávek, protože by se snížil počet exekucí, které jsou již předem určeny ke svému neúspěchu.

„Smysl má také prevence – Exekutorská komora organizuje řadu přednášek a školení, vydává edukační materiály, nyní spolu s Masarykovou univerzitou v Brně rozjela Klinikou exekutorského práva, spolupracuje s Člověkem v tísní a snaží se vzdělávat veřejnost i prostřednictvím médií.“⁹⁰

4.2. Specifické příčiny nevymoženejších pohledávek

4.2.1. Zvyšující se administrativní zátěž exekutorských úřadů

V současné době, po účinnosti poslední novely exekučního řádu, se povinnosti soudního exekutora ještě více rozšířily. Lze konstatovat, že s každou novelou exekučního řádu se zvyšuje administrativní zátěž exekutorského úřadu.

Tzv. „střední novela“ exekučního řádu z roku 2009⁹¹ přesunula některé povinnosti soudů na soudní exekutory. Návrhy na nařízení exekuce, na odklad exekuce a na zastavení exekuce byly od účinnosti této novely nově adresovány soudnímu exekutorovi, který o nich začal sám rozhodovat. Proti jeho rozhodnutí byla účastníkům dána možnost odvolat se k místně příslušnému krajskému soudu. Již tato novela měla být předstupněm novely současné, která omezila dvojkolejnost exekučního řízení. Střední novela tedy svěřila soudním exekutorům nové povinnosti. Poslední novela exekučního řádu (účinná od 1. ledna 2013) přesouvá na soudní exekutory ještě více povinností, mimo jiné v souvislosti se zahájením exekučního řízení (viz kapitola 5.1.).

Povinnosti soudních exekutorů se tedy v posledních letech podstatně zvýšily. Exekuční řízení se stalo složitějším. Tato nadměrná administrativa jistě nepřispívá k efektivitě a rychlosti prováděných exekucí. Exekuční řád výslovně stanovuje:

⁹⁰ Počty exekucí v Česku klesají. In: Exekutorská komora České republiky [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>

⁹¹ Zákon č. 286/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen střední novela)

„Exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jejich postupem.“⁹² Jestliže jsou však exekutorské úřady stále více zatěžovány dalšími administrativními úkony, je stále těžší dodržet toto ustanovení.

Přesto lze pochopit, že vzhledem k novému systému (omezení dvojkolejnosti), bylo nutné soudní exekutory více zatížit, aby bylo ulehčeno soudům. V této souvislosti je ale nepochopitelné, proč se zároveň s tím snížila výše nákladů a odměny soudního exekutora s účinností od 1. března 2012. Nejen že by z logiky věci vyplývalo spíše zvýšení těchto nákladů a odměny, ale jejich snížení je vzhledem k nárůstu administrativy neopodstatněné. Jak tedy poslední novela exekutorského tarifu zasáhla do odměny a nákladů soudního exekutora?

Novela vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem⁹³ byla novelizována s účinností od 1. března 2012. Hlavním účelem změn ve vyhlášce bylo snížit náklady exekuce u bagatelních pohledávek. V § 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky byl zrušen odkaz na odst. 1 a 2 v § 6. Tím bylo toto ustanovení vtaženo i na odst. 3 v § 6. V praxi totiž byly vedeny spory, zda je možné dělit na polovinu (v případě včasného zaplacení do 30 dnů od doručení výzvy) i minimální odměnu, jejíž minimální výše je 3000 Kč. Novela tedy jasně určila, že pokud je zaplaceno včas a výše pohledávky nepřevyšuje 20 000 Kč, bude odměnou exekutora pouze 1 500 Kč.

Další podstatnou změnou je úprava § 13 odst. 3 vyhlášky: „Splní-li povinný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok, nepřevyšuje-li vymožené plnění 10 000 Kč a uhradí-li povinný zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, náleží exekutorovi namísto náhrady podle odstavce 1 náhrada hotových výdajů v paušální částce 1 750 Kč.“⁹⁴ Z tohoto ustanovení vyplývá, že na polovinu se v případě včasného zaplacení (u drobných pohledávek) snižuje i paušální částka 3 500 Kč na náhradu hotových výdajů. Novelou vyhlášky tedy došlo ke snížení nákladů exekuce v případě nízkých pohledávek a včasného splnění.

Podle mého názoru je nelogické snížit odměnu soudního exekutora jakýmkoli způsobem rok před tím, než je na něj přesunuta téměř veškerá agenda výkonů rozhodnutí a nové povinnosti související např. se změnami v zahajování exekučního

⁹² Exekuční řád, § 46 odst. 1

⁹³ Dále jen vyhláška č. 330/2001 Sb.

⁹⁴ Vyhláška č. 330/2001 Sb., § 13 odst. 3

řízení. Vzhledem ke stále přibývajícím povinnostem soudního exekutora mělo dojít spíše ke zvýšení jeho odměny a nikoli naopak. Faktem však zůstává, že současná složitost exekučního řízení nepřispívá ke zvýšení počtu vymožených pohledávek a tím i úspěšnosti soudního exekutora.

4.2.2. Vliv insolvenčního řízení na průběh exekuce

Další možnou příčinou nevymožených pohledávek je podle mého názoru zneužívání institutu insolvence pro přerušování exekučního řízení. Jako insolvence (či úpadek, bankrot) bývá označován stav, kdy má dlužník závazky vůči více věřitelům a není v jeho reálných možnostech, aby je všechny splnil.⁹⁵ Tento stav je možné vyřešit v rámci insolvenčního řízení, jehož účelem je uspokojit všechny věřitele jednoho dlužníka relativně rovnoměrně a spravedlivě.

Pro zhodnocení vlivu insolvenčního řízení na exekuci je nutné vymezit jeho účinky. Těmi jsou: nemožnost uplatnit žalobu ve věcech pohledávek a jiných práv týkající se majetkové podstaty, lze-li je uplatnit přihláškou; právo na uspokojení ze zajištění týkající se majetku dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty lze uplatnit jen za podmínek insolvenčního zákona (to platí i pro soudcovské zástavní právo, které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení); výkon rozhodnutí či exekuci, který by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést.⁹⁶ Pro účely exekučního řízení je tedy podstatný třetí jmenovaný účinek zahájení insolvenčního řízení.

„Tyto účinky nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku. Nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení do skončení insolvenčního řízení.“⁹⁷ „V okamžiku zahájení insolvenčního řízení však není vůbec postaveno najisto, zda dlužník skutečně splňuje definici úpadku, zda následně nedojde k odmítnutí insolvenčního návrhu pro vady nebo zastavení řízení pro

⁹⁵ Srov. WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 589

⁹⁶ To vyplývá z § 109 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), dále jen insolvenční zákon

⁹⁷ RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde Praha, 2009, s. 154

nedostatek podmínek řízení, které nelze odstranit nebo které se nepodařilo odstranit, nebo pro zpětvzetí insolvenčního návrhu, či k zamítnutí insolvenčního návrhu.⁹⁸

Účinek insolvenčního řízení se promítá i do právní úpravy exekučního řádu: „Je-li exekuční řízení podle zvláštního právního předpisu přerušeno nebo zvláštní právní předpis stanoví, že exekuci nelze provést, exekutor nečiní žádné úkony, jimiž se provádí exekuce, pokud zákon nestanoví jinak.“⁹⁹

Jestliže tedy povinný podá v průběhu exekučního řízení návrh na zahájení insolvenčního řízení, nelze exekuci provést. Soudní exekutor v takovém případě musí čekat až do skončení insolvenčního řízení. Tím se celé exekuční řízení prodlužuje. Tento vztah je opodstatněný. Jestliže mají být věřitelé v rámci insolvenčního řízení uspokojeni rovnoměrně, nelze vést proti stejnému dlužníkovi exekuční řízení ve prospěch jen jednoho z nich. Tím by se narušil celý smysl insolvenčního řízení. Účinky jeho zahájení jsou tedy pochopitelné, povinní však mohou tohoto institutu využívat právě s úmyslem přerušit výkon exekučního řízení.

Dlužník má totiž možnost podat návrh podle § 97 insolvenčního zákona opakovaně. Jestliže je tedy jeho původní návrh zamítnut, může měsíc poté podat návrh nový. Ačkoli tento návrh může být okamžitě zamítnut, než k tomu dojde, exekuce nesmí být vykonávána. V důsledku této skutečnosti může nastat situace, kdy povinný den před konáním dražby jeho nemovitosti v exekuci, podá návrh na zahájení insolvenčního řízení. Nemovitost tedy nemůže být vydražena. Insolvenční návrh je následně zamítnut a dražba může proběhnout. Povinný však má opět možnost podat návrh na zahájení insolvenčního řízení. Tyto situace nejsou příliš časté, je však důležité upozornit na to, že mohou nastat.

Obecně insolvenční řízení přerušuje plynulost exekučního řízení a prodlužuje jeho trvání. Tento účinek je však pochopitelný a logický, pokud není institutu insolvenčního řízení zneužíváno právě s cílem komplikovat řádný průběh exekuce.

Řešením by bylo posunout účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení až k okamžiku právní moci rozhodnutí, kterým byl prohlášen úpadek dlužníka, neboť právě od tohoto okamžiku je jisté, že nastal úpadek dlužníka a že uspokojení věřitelů bude řešeno kolektivně v rámci insolvenčního řízení.¹⁰⁰ „Právní úprava by mohla být zpřesněna v tom smyslu, že do okamžiku právní moci rozhodnutí o prohlášení úpadku

⁹⁸ TUŠILOVÁ, Barbora a Jan VAVŘINA. Problémy právní úpravy vztahu exekuce a insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2012, č. 3, s. 100

⁹⁹ Exekuční řád, § 46 odst. 7

¹⁰⁰ Srov. TUŠILOVÁ, Barbora a Jan VAVŘINA. Problémy právní úpravy vztahu exekuce a insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2012, č. 3, s. 100

bude moci exekutor pokračovat v provádění exekuce, tj. ve zpeněžení exekucí postiženého dlužníkovu majetku, avšak po zpeněžení neprovede rozvrh a nerozdělí výtěžek exekuce. Pokud by byl následně insolventní návrh zamítnut, učiní exekutor rozvrh a výtěžek exekuce rozdělí.¹⁰¹ S tímto názorem souhlasím. Zamezilo by se úmyslnému přerušování exekučního řízení, které má negativní vliv na jeho efektivitu.

¹⁰¹ TUŠILOVÁ, Barbora a Jan VAVŘINA. Problémy právní úpravy vztahu exekuce a insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2012, č. 3, s. 100

5. Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu

Účelem této kapitoly je charakterizovat nejpodstatnější změny, které s sebou přinesla poslední novela občanského soudního řádu a exekučního řádu účinná od 1. ledna 2013. Tato novela je již 31. novelou exekučního řádu a je z nich považována za nejrozsáhlejší.

5.1. Omezení dvojkolejnosti a změny v zahajování exekuce

Nejpodstatnější změnou, kterou novela přinesla, je výrazné omezení dvojkolejnosti výkonu rozhodnutí a exekuce. Cílem je zefektivnit a zrychlit výkon exekučních titulů a dále ulehčit práci soudům ve prospěch jiných povinností. Touto změnou by mělo také dojít k úsporám vydaných ze státního rozpočtu na soudní výkon rozhodnutí. Soud vykonává jen ty druhy pohledávek, které jsou nově vymezeny v občanském soudním řádu (např. věci týkající se výchovy nezletilých dětí; vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným; je-li podán návrh na vyklizení bytu nebo místnosti se zajištěním bytové náhrady a další)¹⁰². Toto rozdělení lze vyvodit z povahy těchto věcí, protože výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí a o vykázání ze společného obydlí jsou v občanském soudním řádu upraveny odděleně a nejsou obsaženy v exekučním řádu.¹⁰³ Hlavní argument pro omezení dvojkolejnosti vyplývá přímo z důvodové zprávy: „Lze konstatovat, že postup soudních exekutorů při provádění exekucí je po 10 letech od účinnosti exekučního řádu již natolik stabilizován, že je možno přistoupit k navrženému omezení dvojkolejnosti. Soudu by měl zůstat výkon rozhodnutí jenom v těch případech, kde je k tomu zvláštní důvod.“ Soudní exekutoři navíc disponují možností vybrat způsob provedení exekuce, jedná se tedy o efektivnější způsob vymáhání.¹⁰⁴

Výrazné omezení dvojkolejnosti bude znamenat omezení možnosti oprávněných zvolit si prostřednictvím koho bude pohledávka vymáhána. V současné době je soudní poplatek nižší než odměna soudního exekutora. Z tohoto důvodu někteří věřitelé volí vymáhání prostřednictvím soudu, ačkoli pravomoci soudního exekutora jsou vyšší. Novela exekučního řádu jim vezme možnost této volby.

Omezení dvojkolejnosti nebude podle mého názoru znamenat výrazné posílení pravomoci soudních exekutorů. Nařídit exekuci lze jen na základě exekučního titulu,

¹⁰² Srov. občanský soudní řád, § 251 odst. 2

¹⁰³ Srov. důvodová zpráva

¹⁰⁴ Srov. kapitola 3.3.

postup exekutorů bude tedy stejně oprávněný jako byl dříve postup soudu při nařizování exekuce. Soudy budou méně zatíženy a povinnosti exekutorů se rozšíří.

Tato změna je však komplikovanější. Argument, že dojde ke zlevnění výkonu rozhodnutí, je oprávněný. Z důvodové zprávy vyplývá: „V současné době se asi 20% finančních prostředků, s nimiž soudy nakládají, vydává v souvislosti s rozhodováním o nařízení exekuce a vyznačování právní moci na usneseních o nařízení exekuce. Lze předpokládat, že v důsledku předkládané novelizace tyto náklady klesnou asi na 1-2 %.“ „Nicméně je třeba k němu přistoupit obezřetně, aby rychlá redukce zaměstnanců soudu nebyla na vyplaceném odstupném dražší, než postupný odliv vykonávajících spisů spojený s převedením zaměstnanců na jiná oddělení soudu.“¹⁰⁵ Mgr. Lukáš Jícha ve své rigorózní práci dále poukazuje na jiný problém: „Stejně tak je tu nedostatečná připravenost většiny exekutorských úřadů převzít a v přiměřené době i zpracovat tisíce soudních spisů, když jejich dosavadní roční nápad byl v řádu stovek exekucí. To dle mého názoru v některých okresech může znamenat průtahy v řízení a ztrátu vymahatelnosti práva na příštích několik let.“¹⁰⁶ Omezením dvojkolejnosti se na exekutorské úřady přenesou velká finanční i administrativní zátěž. V některých případech to opravdu povede k průtahům v řízení.

Z důvodů výše uvedených by lepším řešením podle mého názoru bylo nechat stávající výkony rozhodnutí „doběhnout“ u příslušných soudů. V takovém případě by byla soudním exekutorům dána možnost připravit se na centralizaci výkonů rozhodnutí do jejich rukou. Situace ale byla vyřešena jinak, proto došlo k rozdělení soudních spisů mezi soudní exekutory, kteří musí tyto výkony rozhodnutí dovést do konce.

Další změna s předchozí související se týká postupu při zahájení exekuce. Soudy již nebudou zahajovat exekuce prostřednictvím usnesení o jejich nařízení. Nově je zřízen rejstřík zahájených exekucí, do kterého soudní exekutor zapíše stanovené údaje po zahájení exekučního řízení. „Vypuštění rozhodování soudu o nařízení exekuce by rovněž mělo přispět ke zrychlení exekučního řízení a zároveň k odbřemenění soudů od agendy, která je svojí povahou spíše formální a z hlediska ochrany oprávněného neefektivní. Povinní podávají odvolání proti usnesení o nařízení exekuce asi v 1% všech případech.“¹⁰⁷ Novela rovněž předpokládá, že uvolněné kapacity soudů se budou moci více věnovat dohledu nad činností soudních exekutorů.

¹⁰⁵ JÍCHA, Lukáš. *Vybrané otázky exekučního práva se zaměřením na připravovanou úspornou novelu exekučního práva*. Olomouc, 2012. Rigorózní práce. Univerzita Palackého v Olomouci, s. 27

¹⁰⁶ JÍCHA, Lukáš. *Vybrané otázky exekučního práva se zaměřením na připravovanou úspornou novelu exekučního práva*. Olomouc, 2012. Rigorózní práce. Univerzita Palackého v Olomouci, s. 27

¹⁰⁷ Srov. důvodová zpráva

Přesto role soudů při zahajování exekucí po novele exekučního řádu zcela neskončila. Soudy jsou i nadále zapojeny do počátku exekučního řízení. Ačkoli dnes již nevydávají usnesení o nařízení exekuce, nadále pověřují soudní exekutory, na základě jejich podnětu, k provedení exekuce.¹⁰⁸ Tato změna, kterou novela přinesla, tedy neznamená ulehčení práce soudů při zahajování exekuce v plném rozsahu. I když je odpovědnost za správnost návrhu na zahájení exekuce a všech dalších náležitostí dnes svěřena soudním exekutorům¹⁰⁹, soud přesto zkoumá, zda jsou dány podmínky pro pověření soudního exekutora k provedení exekuce. V tomto ohledu se tedy zatíženost soudů příliš nesnížila.

Změna při zahajování exekucí by byla mnohem účelnější, pokud by soud již nemusel vydávat pověření k provedení exekuce. V takovém případě by se dalo mluvit o podstatnějším usnadnění práce soudů. Soudní exekutor, který je odpovědný za řádné podání návrhu a splnění zákonných podmínek, by sám zahájil exekuci bez asistence soudů. Jestliže je však soud povinen u každé zahájené exekuce vydat pověření, nelze mluvit o skutečnosti, že soudní exekutor sám zahajuje exekuci.

Změna v zahajování exekucí však určitě povede k rychlejšímu zahájení exekučního řízení. Soud, vzhledem k tomu, že již nevydává usnesení o nařízení exekuce, nemusí u takového rozhodnutí vyznačovat právní moc. V tomto ohledu je práce soudů ulehčena. Za pozitivní tuto změnu považuje i prezident Exekutorské komory České republiky¹¹⁰ Mgr. Jiří Prošek: „Z profesního hlediska jako největší posun vnímám primárně to, že se zruší nařizování exekucí a že soudy budou soudního exekutora jen pověřovat. Tím pádem odpadnou doložky právní moci na usnesení nařízení exekuce, což exekuce zrychlí.“¹¹¹

5.2. Nové způsoby provedení exekuce

Mezi nově zavedené způsoby provedení exekuce patří správa nemovitosti, pozastavení řídičského oprávnění a nahrazení prodeje podniku postižením podniku. Především zavedení druhého z nich vyvolává rozsáhlé diskuze o jeho legitimitě.

Správa nemovitosti byla zavedena jako mírnější podoba postihu nemovitostí ve vlastnictví povinného. V důvodové zprávě je uvedeno: „Zavádí se správa nemovitosti jako z hlediska o.s.ř. nový způsob výkonu rozhodnutí, který však byl znám již

¹⁰⁸ Srov. exekuční řád, § 43a

¹⁰⁹ Srov. exekuční řád, § 39

¹¹⁰ Dále jen Exekutorská komora

¹¹¹ PROŠEK, Jiří. Když zpomalí ekonomika, je méně dluhů a tím pádem i méně exekucí. *Konkursní noviny*. 2013, č. 2, s. 3

exekučnímu řádu z roku 1896. Bude přicházet do úvahy tam, kde není nezbytné pro vymožení pohledávky oprávněného přikročit přímo k prodeji nemovitosti povinného.“ Nově tedy bude možné postihnout užitky, které z vlastnictví nemovitosti plynou. Z mého pohledu se jedná o opatření výhodné především pro povinného, protože jeho vlastnické právo k nemovitosti je zachováno navzdory exekučované pohledávce. Lze tak řešit případy, kdy nelze provést exekuci jiným způsobem, než postižením nemovitosti a její prodej by byl neúměrný vzhledem k výši vymáhané pohledávky.

Soudní exekutor bude oprávněn vypovědět nájemní smlouvy (dle zákonem stanovených podmínek) nebo jiné dohody s nájemcem, ale také uzavírat nové nájemní smlouvy týkající se nemovitosti postižené exekucí.¹¹² Zákon nestanovuje další omezení (např. na jakou dobu lze tyto smlouvy sjednat, jakou výši nájemného požadovat atd.). Soudní exekutor bude tedy vázán pouze standardními zákonnými podmínkami pro uzavírání a vypověď nájemních smluv dle občanského zákoníku¹¹³. Obecně je mu v občanském soudním řádu stanovena povinnost činit vhodná opatření, aby nemovitost byla řádně a úspěšně hospodářsky užívána.¹¹⁴ Z této povinnosti lze dovodit, že soudní exekutor by měl uzavírat smlouvy s náležitou péčí, aby výtěžnost ze správy nemovitosti byla co nejvyšší. Tato skutečnost vyplývá i z důvodové zprávy: „Soud bude oprávněn upravit i existující užívatelské vztahy k nemovitosti tak, aby bylo dosaženo nejvyššího možného zisku. Bude-li mít tedy za to, že uzavřená nájemní smlouva je nevýhodná, bude moci vztah ukončit a založit nový nájemní vztah s větší výtěžností. Tento postup nebude možný, půjde-li o nájem bytu.“

Správu nemovitosti je oprávněn dle občanského soudního řádu vykonávat soudce, nebo jím pověřený vykonavatel nebo jiný zaměstnanec soudu (subsidiárně pro činnost soudních exekutorů lze dovodit, že tuto správu může vykonávat soudní exekutor, nebo jím pověřený zaměstnanec exekutorského úřadu). „Vyžaduje-li to charakter nemovitosti, soud ustanoví správce.“¹¹⁵ Tyto situace zákon blíže nespecifikuje. Důvodová zpráva uvádí: „Výkon bude provádět přímo soud, ve složitých případech ustanoví správce podle pravidel platících pro správce podniku.“ Není zde však uvedeno ani demonstrativním výčtem, co si pod pojmem složité případy představit.

Podrobnější právní úpravu tohoto nového způsobu provedení exekuce nalezneme v ustanoveních § 320f - § 320j občanského soudního řádu. Podlé mého názoru se jedná o zavedení užitečného institutu, který umožní postih vlastnictví

¹¹² Srov. občanský soudní řád, § 320g

¹¹³ Zákon č. 40/1964, občanský zákoník

¹¹⁴ Srov. občanský soudní řád, § 320f odst. 3

¹¹⁵ Občanský soudní řád, § 320f odst. 1

povinného k nemovitosti, a zároveň se bude jednat o méně závažnější zásah do jeho práv než je prodej této nemovitosti.

Dále byla nově zavedena možnost pozastavit řídičského oprávnění. Zákonodárci se inspirovali slovenskou právní úpravou, kde není využití tohoto institutu příliš časté. Právní úpravu nalezneme výhradně v exekučním řádu v § 71a. Tento způsob provedení exekuce lze použít pouze v případě vymáhání nedoplatku výživného na dítě. Exekuce se provede v součinnosti s orgánem, který vede registr řidičů. Na rozdíl od exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, v tomto případě zákon ukládá povinnost doručit exekuční příkaz nejprve povinnému. Dnem doručení exekučního příkazu povinnému se pozastavuje jeho řídičské oprávnění. Exekuční příkaz je zrušen, pokud povinný prokáže potřebu řídičského oprávnění k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, nebo pokud zaplatí nedoplatek výživného na nezletilé dítě.¹¹⁶

„Neschopnost státu ochránit práva oprávněného vedly k zavedení takové restrikce, která naráží na zásah do základních práv a svobod tím, že v rámci exekučního řízení bude povinný potrestán za nehrazení výživného tím, že mu bude zakázána činnost, která nemá souvislost s uvedeným protiprávním jednáním.“¹¹⁷ „Jde o opatření, které sice nemá přímé vymáhací účinky, ale které evidentně funguje na principu donucení citelnou sankcí.“¹¹⁸

Zavedení tohoto způsobu provedení exekuce vyvolalo četné diskuze, ze kterých vzešly dva názorové proudy. První z nich nesouhlasí se zavedením tohoto institutu, protože řídičské oprávnění nemá žádnou souvislost s neplacením výživného. Jestliže povinný nemá žádné prostředky na úhradu své povinnosti, nic na tom nezmění skutečnost, že mu bude pozastaveno řídičské oprávnění.

Zastánci pozastavení řídičského oprávnění naopak namítají, že provoz vozidla je nákladnější než např. cestování hromadnou dopravou. „Mnoho vozidel je s ohledem na neochotu hradit výživné formálně vedeno na jiné rodinné příslušníky než na povinného, proto novela směřuje do zákazu řízení tak, aby skutečně postihla přímo dlužníka.“¹¹⁹

¹¹⁶ Srov. občanský soudní řád, § 71a odst. 4

¹¹⁷ KAISEROVÁ, Veronika. Exekuce pozastavením řídičského oprávnění. In: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/exekuce-pozastavenim-ridicskeho-opravneni-88568.html>

¹¹⁸ KORBEL, František a Dana PRUDÍKOVÁ. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*. 2013, č. 1, s. 16

¹¹⁹ KAISEROVÁ, Veronika. Exekuce pozastavením řídičského oprávnění. In: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/exekuce-pozastavenim-ridicskeho-opravneni-88568.html>

Všechny názory, jak odpůrců tak zastánců pozastavení řídičského oprávnění, je možné obhájit. Otázka využití tohoto prostředku je diskutabilní především v souvislosti se zákazem jeho použití, jestliže řídičské oprávnění slouží k uspokojování základních životních potřeb. Jistě sem budeme řadit profesionální řídiče, taxikáře atd. Podrobnější výklad bude záviset na judikatuře soudů.

Podle mého názoru se může jednat o účinný donucovací prostředek k zaplacení dlužného výživného. Ovšem vzhledem k charakteru právní úpravy si myslím, že nebude využíván příliš často.

Způsob výkonu rozhodnutí prodejem podniku nahrazuje novela exekučního řádu pojmem „postižení podniku“. Nejedná se přímo o nový způsob provedení exekuce, spíše se mění charakter toho původního. Soudní exekutor bude moci rozhodnout, zda je k vymožení pohledávky účelnější prodat podnik, nebo ho dále spravovat a brát z něj užitky. Rozhodnutí by mělo záviset především na hodnotě podniku a výši vymáhané pohledávky. Důvodová zpráva srovnává novou právní úpravu se správou nemovitosti: „Navrhovaná právní úprava analogicky předpokládá obdobné postupy jako v případě výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti. Na rozdíl od úpravy výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti nebo správou nemovitosti však při prodeji podniku podle platné právní úpravy spolupůsobí správce, tato funkce proto zůstane zachována pro oba způsoby exekuce i nadále.“ Soudní exekutor by měl o vhodnosti použití postižení podniku rozhodnout ještě před oceněním podniku.¹²⁰

Postižení podniku je dle mého názoru správným krokem. Stejně tak jako u správy nemovitosti, je tato změna výhodná především pro povinného. Do jeho vlastnického práva se bude zasahovat jen v případech, kdy nebude k uspokojení vymáhané pohledávky stačit správa podniku.

5.3. Hlavní změny ve způsobech provedení exekuce

Hlavními změnami ve způsobech provedení exekuce, kterými se budu v této kapitole zabývat, jsou: nový způsob dražby členských práv v bytových družstvech, možnost dražit obchodní podíl nebo pohledávku a zavedení předražku. Mezi významné změny jistě patří i možnost postihu mzdy nebo pohledávky manželky povinného (příp. manžela povinné) a možnost postihnout penzijní připojištění bez souhlasu povinného (viz 2. kapitola).

¹²⁰ Srov. exekuční řád, § 338m odst. 2

Nově je možné vydražit členské právo v bytovém družstvu. Předchozí právní úprava nerespektovala odlišnou povahu družstevních bytů, tudíž se členství postihovalo stejně jako u obchodních společností. Po zániku členství povinného v bytovém družstvu mu byl vyplacen pouze vypořádací podíl vyčíslený podle obchodního zákoníku.¹²¹ „Ten však mnohdy nedosahuje tržní hodnoty bytové jednotky, a zpeněžení družstevního podílu tak pravidelně bývá pro dlužníka i věřitele nevýhodné,“ upozorňuje prezident Exekutorské komory Mgr. Jiří Prošek.¹²²

Dosud bylo tedy možné z tohoto práva získat jen hodnotu vypořádacího podílu, jehož hodnota je několikanásobně nižší než skutečná hodnota družstevního bytu. Povinný v takovém případě přišel o své bydlení, ale jeho dluh byl umořen z malé části. Možnost dražit podíl v družstevním bytu umožní zpeněžit ho v hodnotě skutečné tržní ceny, lze tedy získat několikanásobně vyšší finanční prostředky pro úhradu exekuce. Tato změna je podle mého názoru výhodná jak pro povinného, tak pro oprávněného a může výrazně přispět ke zvýšení úspěšnosti soudního exekutora při vymáhání pohledávek.

Mezi další podstatné změny ve způsobech provedení exekuce je možnost dražit obchodní podíl nebo pohledávku. Dražba obchodního podílu je v občanském soudním řádu upravena v § 320a. Teprve pokud se nepodaří obchodní podíl vydražit, bude rozhodnuto o zániku účasti povinného a bude postihován až vypořádací podíl. Důvodová zpráva uvádí: „Jedná se o radikální změnu, neboť z praxe vyplývá, že platná právní úprava, na jejímž základě zaniká právní mocí usnesení o nařízení exekuce účast povinného v obchodní společnosti nebo družstvu, se ukazuje jako naprosto nevyhovující a nefungující. Většina obchodních společností na usnesení vůbec nereaguje a žádný vypořádací podíl nevyplácí.“ V takovém případě má sice oprávněný možnost podat poddlužnickou žalobu, není však často v jeho možnostech zjistit výši vypořádacího podílu a další informace s tím související.

Možnost dražit pohledávku je nově v občanském soudním řádu zakotvena v § 314b a 314c. Pohledávka, která je předmětem exekuce, může být vydražena dle pravidel dražby movitých věcí, je-li to účelné.¹²³

¹²¹ Srov. Exekutorská komora České republiky. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 5. díl - bytová družstva* [online]. 2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/882-40-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-5-dil-bytova-druzstva?w=>

¹²² Exekutorská komora České republiky. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 5. díl - bytová družstva* [online]. 2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/882-40-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-5-dil-bytova-druzstva?w=>

¹²³ Srov. důvodová zpráva

Myslím si, že dražba obchodního podílu nebo pohledávky je velice účelnou změnou. I v tomto případě dojde k posílení pozice, jak oprávněného, tak povinného. Dražba u těchto způsobů provedení exekuce bude v některých případech znamenat snadnější zisk peněžních prostředků pro úhradu exekvované pohledávky.

Zavádí se nový institut předražky, jehož záměrem je zvýšit výtěžek dražby. Důvodová zpráva uvádí: „Kdokoliv může navrhnout přeplacení dražitele (nejméně o 25 %) a to do 15 dnů od konání dražby, zároveň však bude mít povinnost v této lhůtě předražek doplatit, čímž lze rychleji dojít k rozvrhu.“ Předražek je nově upraven v občanském soudním řádu v § 336ja. V rámci jedné dražby může být učiněno více předražek. V takovém případě nemovitost nabude ten, kdo učiní nejvyšší předražek. Jestliže jsou navržena shodná podání, přednost má ten, kdo návrh podal jako první.¹²⁴

Podle mého názoru může zavedení tohoto institutu výrazně přispět ke zvýšení vymoženého plnění. Úspěšnost exekučního řízení se tím tedy zvyšuje. Zároveň se ale výrazným způsobem snižuje právní jistota původního vydražitele, který učinil v dražbě nejvyšší podání. Zavedení předražky bude mít také za následek prodloužení exekučního řízení. To je dle mého názoru další negativní dopad této změny.

5.4. Další významné změny

Mezi další významné změny, které s sebou novela exekučního řádu a občanského soudního řádu přinesla, patří zavedení povinnosti učinit předžalobní výzvu, nová pravidla při slučování exekucí a částečné zrušení exekutorských zápisů.

Předžalobní výzva by měla omezit počet účastníků, kteří se o existenci své pohledávky dozví až během soudního řízení. „V praxi se bohužel stávalo, že někteří hromadní věřitelé, zejména u bagatelních pohledávek, neměli zájem na jejich dobrovolném zaplacení, ale naopak jim vyhovovalo vedení nalézacího řízení kvůli získání náhrady nákladů řízení. Dlužník se tak ne vždy včas o nutnosti zaplatit dluh k určitému datu dozvěděl.“¹²⁵

Žalobce má nově povinnost podle § 142a občanského soudního řádu nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslat žalovanému výzvu k plnění. A to na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu. Jestliže tak neučiní, nebude mít právo na náhradu nákladů řízení (vyjma případů dle § 142a odst. 2).

¹²⁴ Srov. občanský soudní řád, § 336ja odst. 4

¹²⁵ KORBEL, František a Dana PRUDÍKOVÁ. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*. 2013, č. 1, s. 18

Předžalobní výzva, ačkoli je často prezentována jako významná změna v oblasti exekučního řízení, se týká výhradně nalézacího řízení před soudem. Je otázkou, jestli se jejím prostřednictvím sníží počet exekučních řízení. Podle mého názoru zde k výraznému snížení nedojde. Ve většině případů si je dlužník dobře vědom existence svého dluhu, na jehož úhradu buď nemá prostředky, nebo ho nechce uhradit z jiného důvodu. Na tyto situace nebude mít předžalobní výzva žádný vliv.

Otázkou také je, zda žalobce zná adresu dlužníka, na kterou má zaslat výzvu k plnění. V praxi tak často může být výzva zaslána na místo, kde se žalovaný nezdržuje. I z tohoto důvodu si myslím, že předžalobní výzva nebude mít v praxi až tak velký význam.

Možnost sloučit exekuce existovala ještě před účinností novely. Nově je však přímo v exekučním řádu v § 37 odst. 3 a 4 zakotvena povinnost za určitých podmínek slučovat exekuce. Nová právní úprava stanovuje spojování věcí ve dvou případech. Ze zákona jsou automaticky spojována exekuční řízení, ve kterých oprávněný podá více exekučních návrhů proti témuž povinnému u téhož exekutora. K takovému spojení tedy není nutné vydání žádného rozhodnutí, ale dochází k němu ex lege. Přesto má soudní exekutor možnost věc projednat odděleně: „V zájmu hospodárnosti řízení může exekutor věc vyloučit k samostatnému řízení.“¹²⁶

Zákon také upravuje možnost slučovat exekuce, které jsou vedeny u různých soudních exekutorů, na návrh oprávněného. O tomto návrhu rozhodne exekuční (okresní) soud, který zároveň určí, jaký soudní exekutor řízení povede. Druhému exekutorovi, který řízení nepovede, náleží náhrada účelně vynaložených hotových výdajů. O těch rozhodne exekuční soud v usnesení o spojení.

Nového institutu spojování exekucí na návrh oprávněného nelze zneužívat. Exekuční řád totiž stanoví: „V zájmu hospodárnosti však exekuční soud řízení nespojí, vyžaduje-li to stav těchto řízení nebo se tato řízení ke spojení zjevně nehodí.“¹²⁷

Sloučení exekucí přinese snížení nákladů exekuce a tím i vyšší prostředky na úhradu pohledávky oprávněného.

Další změnou je částečné zrušení exekutorských zápisů. „Exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti zachycuje dohodu účastníků, v níž se účastník, kterého stíhá povinnost plnění pohledávky ze závazkového vztahu nebo jiného nároku druhého účastníka, zaváže splnit tuto povinnost a pro případ, že ji nesplní řádně a v určené lhůtě, svolí k tomu, aby byl bez dalšího řízení podle exekutorského zápisu nařízen či proveden

¹²⁶ Exekuční řád, § 37 odst. 3

¹²⁷ Exekuční řád, § 37 odst. 5

výkon rozhodnutí či exekuce.¹²⁸ Exekutorským zápisem může také exekutor na žádost účastníků osvědčit skutkové děje či stav věci. Tento zápis pak slouží k prokázání skutečnosti, která v něm byla popsána, před soudem či jiným orgánem.¹²⁹

Od účinnosti novely exekučního řádu budou moci soudní exekutoři sepisovat jen exekutorské zápisy týkající se osvědčení skutkového děje nebo stavu věci, například splnění dluhu, stavu nemovitostí bytů a nebytových prostor.¹³⁰ Exekutorský zápis o dohodě účastníků, kdy se dlužník zaváže k úhradě svého dluhu, může být nově uzavřen pouze ve formě notářského zápisu. Oprávnění sepisovat exekutorské zápisy s sebou přináší i odměnu za jejich sepsání a právě toto oprávnění by mělo nadále v těchto případech zůstat jen notářům.

Dle sdělení viceprezidenta Exekutorské komory Mgr. Davida Koncze se jednalo o naprosto bezproblémovou agendu, která byla hojně využívána, protože se jedná o rychlou a nekomplikovanou cestu k institucionalizování vzájemné dohody věřitele a dlužníka. Také dlužníci tuto možnost vítali, protože pak nemuseli hradit náklady právního zastoupení věřitele v nalézacím řízení.¹³¹ To, že se jednalo o využívaný institut svědčí i informace poskytnuté Exekutorskou komorou o počtu sepisovaných exekutorských zápisů v letech 2002 až 2012.¹³²

Podle mého názoru nemělo být omezeno právo soudních exekutorů sepisovat exekutorské zápisy. Jedná se o velmi účelný institut, které ušetří náklady nalézacího řízení a přímo souvisí s exekučním řízením.

Novela občanského soudního řádu a exekučního řádu přinese i další změny např.: stanovuje pravidla pro natáčení průběhu exekuce probíhající formou soupisu movitých věcí (viz § 325b odst. 3 exekučního řádu), zakazuje zneužívání pojmů „soudní exekutor“, „exekuce“, „výkon rozhodnutí a tvary slov od nich odvozené (§ 4 exekučního řádu), zařazení zvířat mezi věci vyloučené z výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a mnohé další.

Novela přináší i méně diskutované změny: zkrácení doby praxe pro výkon činnosti vykonavatele soudního exekutora, zpřísnění úpravy zastupování soudního exekutora, změna právní úpravy vzniku a zániku exekutorského zástavního práva,

¹²⁸ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 318

¹²⁹ Srov. KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 318

¹³⁰ Srov. exekuční řád, § 77

¹³¹ Exekutorská komora České republiky. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 9. díl - zrušení exekutorských zápisů* [online]. 2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/963-60-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-9-dil-zruseni-exekutorskych-zapisu-03-12-2012?w=>

¹³² Srov. příloha č. 6 (graf č. 11)

změna vzoru razítka a označení exekutorského úřadu, změny v právní úpravě archivu podle § 103 exekučního řádu a mnoho dalších.

Komplexně vnímám poslední novelu občanského soudního řádu a exekučního řádu pozitivně. V některých oblastech sice pochybuji o efektivnosti změn (např. u předžalobní výzvy), v určitých případech nevím, zda klady převažují zápory (např. u institutu předražku), avšak všechny tyto pochybnosti mohou být v praxi vyvráceny.

„Velká novela nepochybně přinese přechodné komplikace při ukončování soudních výkonů rozhodnutí, které jsou po 1.1. 2013 nepřípustné, a jejich předávání soudním exekutorům, neboť půjde o několik set tisíc věcí. S ohledem na rozsah změn občanského soudního řádu i exekučního řádu, doplnění nových způsobů výkonu rozhodnutí, zrušení jiných a podstatné změny některých stávajících způsobů bude muset být jistě předmětem dalších rozborů a zájmu judikatury.“¹³³

¹³³ KORBEL, František a Dana PRUDÍKOVÁ. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*. 2013, č. 1, s. 20

6. Návrhy na zvýšení počtu vymožených pohledávek

Podle mého názoru by ke zvýšení vymahatelnosti pohledávek v exekučním řízení přispělo zavedení územního principu a zjednodušení systému dohledu nad soudními exekutory. Oba tyto návrhy bych chtěla podrobně rozebrat a zamyslet se nad klady i záporny, které by mnou navrhované změny přinesly.

6.1. Zavedení územního principu

„Samozřejmostí, která je již v praxi vyřešena, která však na počátku účinnosti exekučního řádu činila jisté problémy, je, že oprávněný může požadovat pověření soudního exekutora bez ohledu na to, v obvodu kterého okresního soudu má sídlo, tj. že je možno pověřovat i jiné exekutory než ty se sídlem v obvodu exekučního soudu.“¹³⁴ Určení soudního exekutora, který bude exekuci provádět, tedy vždy závisí pouze na volbě oprávněného.¹³⁵ Oprávněný má možnost podat svůj návrh u kteréhokoli soudního exekutora, který svou činnost vykonává na území České republiky. To vede k nerovnoměrnému rozložení exekucí mezi jednotlivé soudní exekutory. V praxi se tak setkáváme s exekučními úřady, které vyřizují desítky tisíc exekucí ročně, a úřady, které řeší pouze pár tisíc exekucí. Právě tento zjevný nepoměr vyvolává diskuze o zavedení územního principu.

Dle územního principu by exekuci prováděl ten exekutorský úřad, v jehož obvodu má dlužník své bydliště. Tím by došlo k ukončení celorepublikové působnosti soudních exekutorů a exekuce by byly prováděny v rámci předem vymezených teritorií. Tato koncepce si našla řadu svých zastánců, ale také odpůrců. Chtěla bych se zamyslet nad klady a záporny možného zavedení územního principu.

Podstatnou otázkou je, zda máme chápat činnost soudního exekutora jako službu pro stát nebo jako podnikatelskou činnost. Vykazuje totiž znaky obojího. Zastánci územního principu zdůrazňují, že se jedná o službu vykonávanou pro stát (jako například činnost soudů). V exekučním řádu je stanoveno: „Úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu.“¹³⁶ Přesto se lze přiklánět i k pojetí činnosti exekutora jako k výkonu podnikání.¹³⁷ Vzhledem k tomu, že odpověď na tuto otázku

¹³⁴ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 80

¹³⁵ Srov. exekuční řád, § 28

¹³⁶ Exekuční řád, § 28

¹³⁷ Srov. KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 2

není jednoznačná, zamyslím se nad konkrétními důsledky, které by mělo zavedení územního principu.

Nejprve se pokusím vystihnout klady územního principu. Jeho zavedení by zajišťovalo rovnoměrné rozložení exekucí a tím by se celý systém této činnosti zpřehlednil. „Za situace, kdy má jediný exekutorský úřad ročně zpracovat statisíce exekučních řízení, je nasnadě, že značná část těchto řízení je vyřizována automaticky, strojově, aniž by se jich dotkla „lidská ruka“, přesněji řečeno, aniž by údaje potřebné k provedení exekuce vyhodnocoval člověk, aniž by měl dlužník možnost kontaktovat přímo svého exekutora.“¹³⁸ Tento argument je podle mého názoru namístě. Při takém počtu exekučních spisů, lze mnohem obtížněji zajistit individuální přístup k dlužníkovi.

Jestliže je soudní exekutor příliš vzdálený od osoby povinného, lze jen těžko zajistit realizaci jeho práv. Komplikuje se tím např. právo nahlédnout do spisu. Ačkoli je tím ztížena realizace práv jednoho z účastníků, zavedením územního principu by mohl vzniknout stejný problém na straně oprávněného.

Velice podstatným důvodem pro zrušení celorepublikové působnosti soudních exekutorů je snaha o zlevnění výkonu mobiliárních exekucí. Jestliže je soupis movitých věcí prováděn ve velké vzdálenosti od exekutorského úřadu, vzrostou logicky náklady tohoto způsobu provedení exekuce. „Samotná skutečnost, že oprávněný navrhl exekutora, jehož sídlo je vzdáleno od pravděpodobného působiště vůči určitému konkrétnímu povinnému (tj. zpravidla od jeho bydliště či sídla, od místa, kde má povinný provozovnu nebo kde má koncentrován např. nemovitý majetek), nemůže být zásadně ani důvodem odepření náhrady zvýšených hotových výdajů exekutora.“¹³⁹

Právě rostoucí náklady na provedení mobiliární exekuce jsou pro mě zásadní. Zákon by se měl snažit o zakotvení podmínek pro co nejnižší náklady provedení exekuce. Územní princip by zlevnil způsob provedení exekuce prodejem movitých věcí. Odpůrci územního principu v této souvislosti často namítají malou frekvenci použití tohoto způsobu provedení exekuce. Mobiliární exekuce by měly být provedeny dle exekučního řádu jen v případech, kdy nepostačuje jiný způsob provedení exekuce, který určí exekuční řád.¹⁴⁰ Je zde snaha o minimalizaci zásahů do práv povinného. Argument, že se mobiliární exekuce provádějí v omezené míře, dle mého názoru úplně neobstojí. Ačkoli s sebou tento způsob provedení exekuce přináší více komplikací než jiné

¹³⁸ TVRDKOVÁ, Jana. Je společensky žádoucí, aby měl JUDr. Sokol svého exekutora? *Konkurs a vyrovnání*. 2010, č. 3, s. 10

¹³⁹ KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 79

¹⁴⁰ Srov. exekuční řád, § 58 odst. 2

způsoby (především množství kárných řízení), nelze ho při realizaci exekuce opomíjet. Územní princip by podle mého názoru usnadnil výkon mobiliárních exekucí a v důsledku toho by byly možná prováděny častěji.

Zastánci územního principu dále poukazují na skutečnost, že věřitel si také sám nemůže zvolit soudce, který bude o jeho pohledávce rozhodovat, a jestliže se úkony soudního exekutora považují za úkony soudu, proč jeho výběr stanovovat odlišně?

Odpůrci změny zavedeného systému mají odlišné argumenty. Někteří namítají, že by odpadla ekonomická zainteresovanost a tím by došlo k poklesu efektivity exekučního řízení. Dle názoru bývalé prezidentky Exekutorské komory JUDr. Jany Tvrdkové není tato obava na místě: „Námítka, že by odpadla ekonomická zainteresovanost a tím i efektivita činnosti soudních exekutorů nemůže obstát. Exekutor je a zřejmě vždy bude honorován pouze z toho, co vymůže, ať již vymáhá na území celé republiky nebo na území jediného okresu, vždy bude muset usilovat o efektivitu jím prováděného řízení.“¹⁴¹ S touto námitkou souhlasím. Jestliže je zisk soudního exekutora odvozován od úspěšnosti jeho činnosti, nelze předpokládat, že snaha o úspěšnost poklesne v souvislosti s menším množstvím exekučních spisů.

„Za rozumný důvod volby vzdáleného exekutora je třeba považovat celou řadu motivací – např. dlouhodobější spolupráci mezi určitým exekutorem a určitým oprávněným (např. vymáhání závazků ze spotřebitelských smluv.....) nebo specializaci určitého exekutora na určité typy kauz či povinných, ale i skutečnost, že např. určitý advokát, kterého si oprávněný k zastupování v exekuční věci zvolil, dlouhodobě spolupracuje s určitým exekutorem.“¹⁴² Spolupráce mezi určitým oprávněným a konkrétním soudním exekutorem přináší pro obě strany mnoho výhod. V první řadě, jestliže se jedná o oprávněného s velkým množstvím exekučních spisů, je pro něj praktické, vyřizuje-li takové exekuce stále stejný exekutor. Usnadní to vzájemnou komunikaci. Takový oprávněný se snáze informuje o probíhajících exekucích. V případě zavedení územního principu by musel komunikovat s více soudními exekutory najednou a jeho administrativní náklady by vzrostly.

Někteří advokáti již dlouhodobě spolupracují s konkrétním soudním exekutorem. Ti jsou většinou proti zavedení územního principu. Například advokát JUDr. Tomáš Sokol vyjádřil svůj postoj k územnímu principu v Hospodářských novinách takto: „Ze své vlastní praxe advokáta vím, že mezi exekutory jsou nebetyčné

¹⁴¹ TVRDKOVÁ, Jana. Je společensky žádoucí, aby měl JUDr. Sokol svého exekutora? *Konkurs a vyrovnání*. 2010, č. 3, s. 10

¹⁴² KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 80

rozdíly. A právě proto jako věřitel chci mít právo vybrat si toho, kdo bude moji pohledávku vymáhat. ...Pokud by jim zákonodárce zajistil dílčí lokální monopoly, ztratí jakoukoli motivaci k práci, rozvíjení vlastního úřadu a zkvalitňování jeho služeb.“¹⁴³

Dalším důvodem pro zachování celorepublikové působnosti je nepřipravenost malých úřadů na nárůst agendy. Zavedení územního principu by mohlo vést k jejich zahlcení. Tím by se zdržel celý proces exekučního řízení a došlo by k poklesu efektivity. Je nutné si uvědomit, že tento problém je pouze přechodný. Jak si ale poradit s neobsazenými exekutorskými úřady?

Odpůrci územního principu namítají, že se jedná o velký zásah do práv oprávněného. Jestliže mu upřeme právo volby soudního exekutora, nemá možnost ovlivnit kvalitu provedení exekuce. Mezi soudními exekutory jsou často propastné rozdíly v kvalitě výkonu jejich činnosti, stejně jako mezi právníky jiných právních profesí.

Své hodnocení celorepublikové působnosti JUDr. Jana Tvrdková uzavírá: „Stejně tak bude na rozhodnutí politiků a zákonodárců, zda-li mají být ze soudních exekutorů byznysmeni, zda-li je společensky žádoucí, aby jeden soudní exekutor ovládal dnes čtvrtinu „trhu“ exekucí, budoucnu možná trh celý, zda-li vůbec má být exekuční řízení ovládáno principy trhu.“¹⁴⁴

Myslím si, že otázka zavedení územního principu nemá jednoznačnou odpověď. Pokusím se shrnout hlavní argumenty pro a proti.

- 1) Pro zavedení územního principu: zlevnění výkonu mobiliárních exekucí, individuální přístup k povinným, jednodušší realizace práv povinného.
- 2) Proti zavedení územního principu: snadná komunikace „velkých“ věřitelů s konkrétním exekutorem, nepřipravenost malých exekutorských úřadů, nemožnost oprávněného zvolit si nejkvalitnějšího exekutora.

Je možné argumentovat i dalšími skutečnostmi. V praxi jsou pro zavedení územního principu spíše malé exekutorské úřady a naopak zastánci celorepublikové působnosti jsou velké exekutorské úřady (toto rozdělení není pravidlem).

Po zvážení všech argumentů se přikláním k zavedení územního principu, ačkoli si uvědomuji, že by realizace takové změny byla komplikovaná. Myslím si, že snadnější

¹⁴³ SOKOL, Tomáš. Neberte mi mého exekutora. *Hospodářské noviny* [online]. 2010, č. 2 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-40717730-neberte-mi-meho-exekutora>

¹⁴⁴ TVRDKOVÁ, Jana. Je společensky žádoucí, aby měl JUDr. Sokol svého exekutora? *Konkurs a vyrovnání*. 2010, č. 3, s. 10

realizace mobiliárních exekucí a snížení nákladů na jejich provedení, by vedlo ke zvýšení úspěšnosti soudního exekutora při vymáhání pohledávek. Jestliže by odpadl konkurenční boj mezi jednotlivými exekutorskými úřady, mohlo by to přispět ke změně negativního pohledu společnosti na soudní exekutory.

6.2. Snížení dohledu nad činností soudních exekutorů

6.2.1. Subjekty oprávněné vykonávat dohled nad soudními exekutory

Činnost soudního exekutora podléhá kontrole ze strany Exekutorské komory, Ministerstva spravedlnosti a předsedy okresního soudu, do jehož obvodu byl soudní exekutor jmenován (popř. předsedy okresního soudu, který soudního exekutora pověřil provedením exekuce). Do účinnosti tzv. „kárné novely“¹⁴⁵, tedy do 26. června 2009, byl svěřen dozor nad soudními exekutory především Exekutorské komoře. Její pravomoci byly však výrazně omezeny a přesunuty na Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší správní soud. V této části mé diplomové práce bych se ráda zaměřila na současnou právní úpravu, s důrazem na změny, které přinesla kárná novela exekučního řádu.

Exekutorská komora dohlíží na soudní exekutory podle § 7 odst. 5 exekučního řádu: „vykonává dohled nad činností exekutora, nad řízením činnosti exekutorského úřadu a nad dodržováním povinností stanovených exekutorovi zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.“ V rámci Exekutorské komory je dohledem pověřena kontrolní komise. Jejím úkolem je připravovat podklady, zpracovávat zprávy a navrhnout opatření týkající se vyřizování stížností na exekutory, exekutorské kandidáty, exekutorské koncipienty a další zaměstnance exekutorů.¹⁴⁶

Při výkonu dohledu je Exekutorská komora oprávněna: provádět pravidelné kontroly exekutorských úřadů; nahlížet do spisů, listin a evidenčních pomůcek exekutora, požít si z nich výpisy a kopie; požít ve lhůtě, kterou stanoví, písemné vyjádření exekutora k věci, která je předmětem státního dohledu; požít ústní vysvětlení exekutora, popřípadě jeho zaměstnance k věci, která je předmětem státního dohledu, pokud písemné vyjádření není nutné nebo je nedostatečné; vstupovat

¹⁴⁵ Zákon č. 183/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen kárná novela)

¹⁴⁶ Srov. KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 17

do prostor exekutorského úřadu po předchozím oznámení soudnímu exekutorovi nebo jeho zástupci, který je vedením úřadu pověřen.¹⁴⁷

Soudní exekutor je v souvislosti s výkonem státního dohledu povinen poskytnout požadovanou součinnost tím, že: zašle ve lhůtě stanovené Exekutorskou komoru kopie požadovaných listin, případně na dobu nezbytně nutnou spis; poskytne písemné vyjádření; dostaví se na předvolání k podání ústního vysvětlení.¹⁴⁸

Ministerstvo spravedlnosti je dalším orgánem, který vykonává státní dohled nad soudními exekutory. „Ministerstvo při výkonu státního dohledu prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení.“¹⁴⁹ Oprávnění Ministerstva jsou shodná jako výše uvedená oprávnění Exekutorské komory. Soudní exekutor je rovněž povinen poskytnout potřebnou součinnost při výkonu státního dohledu.

Dalším orgánem oprávněným k dohledu jsou okresní soudy. Konkrétně je dohledem pověřen předseda okresního soudu, do jehož obvodu je soudní exekutor jmenován, popř. předseda okresního soudu, který soudního exekutora pověřil provedením exekuce. Může však pověřit touto činností místopředsedu soudu a jednotlivými úkony i vyššího soudního úředníka. Oprávnění předsedů okresních soudů jsou shodná jako u předchozích dvou dohledových subjektů. Předseda okresního soudu je také oprávněn provádět státní dohled i na základě písemných podnětů právnických nebo fyzických osob.¹⁵⁰

6.2.2. Co přinesla kárná novela v oblasti dohledu

Kárnou novelou byl posílen dozor Ministerstva spravedlnosti nad Exekutorskou komorou. Především v následujících ustanoveních: „Komora na požádání zašle neprodleně ministerstvu stejnopis aktu Komory, jakož i související listiny.“¹⁵¹ „Odporuje-li usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření Komory zákonu nebo jinému právnímu předpisu a nejde-li o stavovský předpis, může ministerstvo takový akt Komory zrušit.“¹⁵² „Poruší-li Komora opakovaně závažným způsobem povinnost stanovenou jí zákonem, může ministr rozhodnout o nucené správě Komory.“¹⁵³

¹⁴⁷ Srov. exekuční řád, § 7 odst. 3 a § 5

¹⁴⁸ Srov. exekuční řád, § 7 odst. 4 a § 5

¹⁴⁹ Exekuční řád, § 7 odst. 2

¹⁵⁰ Srov. exekuční řád, § 7 odst. 6

¹⁵¹ Exekuční řád, § 8b

¹⁵² Exekuční řád, § 8c odst. 1

¹⁵³ Exekuční řád, § 8d odst. 1

Možnost kontrolovat Exekutorskou komoru byla tedy značně rozšířena. Kárná novela také stanovila, že se Exekutorská komora může dopustit správního deliktu.

Posílen byl ale i dohled nad samotnými exekutory. Jejich jmenování do funkce a odvolání z funkce se stalo další kompetencí Ministerstva spravedlnosti (dříve se jednalo o oprávnění Exekutorské komory). Nově byl také výkon dohledu svěřen předsedovi okresního soudu, do jehož obvodu byl soudní exekutor jmenován popř. předsedovi okresního soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce. Jedná se o posílení dozorových pravomocí, ovšem je otázka, v jak velké míře je předseda okresního soudu schopen kontrolovat jednotlivé exekuční spisy (vzhledem k jeho vlastní pracovní vytíženosti).

Dalším průlomovým ustanovením byl § 31 odst. 5 exekučního řádu, který zbavil soudního exekutora povinnosti mlčenlivosti pro účely řízení před jiným orgánem, v případě sporu mezi oprávněným a povinným nebo jejich právními zástupci a také pro účely státního dohledu. V praxi se totiž stávalo, že exekutor odmítal vydat spis k nahlédnutí právě z důvodu povinné mlčenlivosti.

Kárná novela také zavedla odpovědnost soudního exekutora, kandidáta a koncipienta za kárná provinění. Soudnímu exekutorovi lze uložit jako sankci napomenutí, písemné napomenutí, pokutu nebo odvolání z exekutorského úřadu. Kárné řízení probíhá před Nejvyšším správním soudem. Z § 121 exekučního řádu vyplývá, že proti jeho rozhodnutí není přípustný opravný prostředek. Je zde totiž stanoveno, že se na kárné řízení použije obdobně ustanovení zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců. Jedná se o zákon č. 7/2002 Sb., který v § 21 stanoví nepřipustnost odvolání. „Fakticky to znamená, že všechny zde citované právnické profese jsou v tomto „jednotně“ vedeném kárném řízení poškozovány tím, že proti rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího soudu nemohou podat opravný prostředek.....Nikdo jiný není takto neodůvodněně a ústavně nekonformně postihován.“¹⁵⁴ Tento názor reprezentuje část odborné právnické veřejnosti.

Změny, které s sebou přinesla kárná novela exekučního řádu, znamenaly tedy posílení vlivu Ministerstva spravedlnosti v oblasti dohledu a účast okresních soudů při výkonu dohledu. Jedním z argumentů pro tuto skutečnost je, že pokud dříve rozhodovala o kárných proviněních soudních exekutorů sama Exekutorská komora, mohla zde mít vliv profesní solidarita. I vzhledem k vnímání dohledu nad soudními exekutory laickou veřejností, je autorita Nejvyššího správního soudu důvěryhodnější.

¹⁵⁴ PLÁŠIL, Vladimír. Zamyšlení nad současnou právní úpravou kárné odpovědnosti soudních exekutorů, exekutorských kandidátů a exekutorských koncipientů. *Komorní listy*. 2010, č. 4, s. 5

Ze zprávy Ministerstva spravedlnosti o dohledové činnosti za rok 2010 (tedy první rok po účinnosti kárné novely), která byla poskytnuta Exekutorské komoře, vyplývá, že v roce 2010 bylo zkontrolováno celkem 24 exekutorských úřadů.¹⁵⁵ Tyto kontroly byly zaměřeny především na zákonnost, plynulost, délku řízení a dodržování kancelářského řádu. „Nejčastějšími problematickými oblastmi byly neexistující či nefungující elektronická úřední deska; vedení spisů v rozporu s kancelářským řádem; nedostatečné odůvodňování příkazu k úhradě nákladů exekuce; určení nákladů v nesprávné výši.“¹⁵⁶ Kontrola za rok 2010 ukázala, že exekutoři zvládli novou agendu celkem dobře, kromě čtyř z nich, na které byly podány kárné žaloby.

Novela exekučního řádu účinná od 1. ledna 2013 ještě více zpřísnila podmínky dohledu nad výkonem činnosti soudních exekutorů. Mimo jiné došlo ke značnému zvýšení pokut, které lze soudnímu exekutorovi uložit v rámci kárného řízení. Dle názoru Mgr. Lukáše Jíchy: „Vyloženě negativně hodnotím zvýšení pokut ukládaných soudním exekutorům v kárném řízení, kdy nově se dostáváme již na šestinásobek nejvyšší pokuty složitelné notářům a advokátům.“¹⁵⁷

6.2.3. Komparace dohledu nad soudními exekutory, advokáty a notáři

Vzhledem k výše uvedenému, nelze podle mého názoru tvrdit, že je dohled nad činností soudních exekutorů nedostatečný. Naopak, jak jsem výše uvedla, jedná se o velmi přísný dohled ze strany více než jednoho subjektu oprávněného k dohledu. Možné excesy ze strany soudních exekutorů nebo jejich zaměstnanců, za které jsou soudní exekutoři objektivně odpovědní¹⁵⁸, jsou dle mého názoru pod přehnaným a velice složitým dohledem. Nabízí se tedy spíše opačná otázka: Není dohled nad činností soudních exekutorů zbytečně přísný? Pokusím se odpovědět prostřednictvím komparace subjektů, kteří vykonávají dohled nad soudními exekutory a subjektů, kteří vykonávají dohled nad advokáty a notáři. Jaké orgány vykonávají dohled nad těmito právními profesemi?

Nad advokáty vykonává dohled Česká advokátní komora a Ministerstvo spravedlnosti. V rámci České advokátní komory je dohled nad advokáty svěřen kontrolní radě. „Kontrolní radě přísluší dohlížet na dodržování tohoto zákona, zvláště právních předpisů včetně zákona o některých opatřeních proti legalizaci

¹⁵⁵ Srov. PLÁŠIL, Vladimír. Zamyšlení nad současnou právní úpravou kárné odpovědnosti soudních exekutorů, exekutorských kandidátů a exekutorských koncipientů. *Komorní listy*. 2010, č. 4, s. 5

¹⁵⁶ HOZMAN, David. Zpráva o činnosti oddělení státního dohledu. *Komorní listy*. 2011, č. 2, s. 29

¹⁵⁷ JÍCHA, Lukáš. Novela exekučního řádu a její ustanovení. *Konkursní noviny*. 2013, č. 1, s. 7

¹⁵⁸ Srov. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 03. 2012, sp. zn. 13 Kse0 1/2011

výnosů z trestné činnosti a financování, pokud souvisejí s výkonem advokacie nebo s činností Komory, jakož i stavovských předpisů jinými orgány Komory, zaměstnanci Komory, advokáty, evropskými advokáty a advokátními koncipienty.¹⁵⁹ Advokáti jsou v souvislosti s výkonem dohledu povinni předložit členům kontrolní komise jimi požadované písemnosti nebo jiné dokumenty vzniklé při poskytování právních služeb nebo, pokud to není možné, umožnit k nim přístup.¹⁶⁰

Dalším orgánem dohledu nad advokáty je Ministerstvo spravedlnosti dle § 52b zákona o advokacii. Zákon mu svěřuje pravomoc dohlížet na činnost advokátů podle § 25a a § 25c zákona o advokacii. První z uvedených se týká prohlášení o pravosti podpisu a druhý autorizované konverze dokumentů podle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Notáři rovněž podléhají dohledu ze strany Ministerstva spravedlnosti, ale také ze strany Notářské komory České republiky.

Notářská komora České republiky vykonává dohled nad činností jednotlivých notářských komor a nad činností notáře a vedením notářských spisů. Jednotlivé notářské komory potom vykonávají dohled nad činností notáře a nad vedením notářských úřadů ve svém obvodu.¹⁶¹

Ministerstvo spravedlnosti vykonává dohled podle § 45 odst. 1 notářského řádu. Výkon dohledu je omezen pouze na činnost podle § 2 tohoto zákona, tedy na sepisování veřejných listin o právních úkonech, osvědčení právně významných skutečností a prohlášení, přijímání listin do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám.

Z výše uvedeného jasně vyplývá, že dohled nad soudními exekutory je mnohem přísnější a složitější než dohled nad notáři a advokáty.

Podle mého názoru je dozor nad soudními exekutory ze strany tří subjektů zbytečně rozsáhlý. V důsledku toho je exekuční řízení zatíženo přehnanou kontrolou, která může odvádět pozornost soudního exekutora od hlavní náplně jeho činnosti. Tato skutečnost nepřispívá pružnosti a efektivnosti exekučního řízení.

Myslím si, že by soudní exekutoři neměli podléhat dohledu ze strany okresních soudů. Zákon jim na jednu stranu přiznává určité postavení tím, že úkony soudního exekutora se považují za úkony soudu, ale na druhou stranu dává pravomoc okresním soudům, aby nad nimi vykonávali dohled. Tím staví okresní soudy do nadřazené pozice.

¹⁵⁹ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, § 46 odst. 4 (dále jen zákon o advokacii)

¹⁶⁰ Srov. zákon o advokacii, § 46

¹⁶¹ Srov. zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), § 45 odst. 2 a 3 (dále jen notářský řád)

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zamyslet se nad úspěšností soudního exekutora při vymáhání pohledávek, srovnat míru této úspěšnosti s úspěšností soudů při výkonu rozhodnutí, a navrhnout změny, které by vymahatelnost pohledávek zvýšily. Mým záměrem bylo také zhodnotit, co podstatného přinesla poslední novela občanského soudního řádu a exekučního řádu.

Komparací exekuce prováděné soudními exekutory a výkonu rozhodnutí prováděným soudy jsem dospěla k závěru, že soudní exekutor má větší zákonné předpoklady pro úspěšné vymáhání pohledávek. Především se jedná o pravomoc zjišťovat majetkové poměry povinného a s tím související oprávnění žádat třetí osoby o poskytnutí součinnosti. Soud na rozdíl od soudního exekutora provádí exekuci způsobem, který v návrhu označí oprávněný. Nemá tedy možnost vést výkon rozhodnutí dle jeho názoru nejefektivnějším způsobem a nemůže během již nařízeného výkonu rozhodnutí měnit způsob, kterým bude pohledávku vymáhat. Srovnáním těchto dvou subjektů jsem také vymezila další rozdíly v jejich postupu. Jedná se hlavně o rozdílné zahajování exekučního (příp. vykonávacího) řízení, větší ekonomickou zainteresovanost soudního exekutora a rozdílný způsob volby konkrétního soudního exekutora či konkrétního soudce. Srovnala jsem také právní předpisy, na jejichž základě tyto subjekty jednají.

Efektivitu exekuce oproti výkonu rozhodnutí jsem se snažila vymezit v přesných číslech, abych v praxi potvrdila větší zákonné předpoklady soudního exekutora pro úspěšnost v exekučním řízení. Hodnotila jsem počet nařízených výkonů rozhodnutí a počet nařízených exekucí od roku 2002, ale také úspěšnost při jejich vyřizování v těchto letech. Výsledkem průzkumu byl poznatek, že výkonů rozhodnutí bylo od roku 2002 do roku 2011 nařizováno víceméně stejně, zatímco počet nařízených exekucí do roku 2011 výrazně stoupal (v roce 2012 došlo však k poklesu). I zde lze vidět možný důvod omezení dvojkoľejnosti, které přinesla poslední novela občanského soudního řádu a exekučního řádu. Dále z průzkumu vyplynulo, že počet vyřízených výkonů rozhodnutí je v posledních letech téměř konstantní s mírnou sestupnou tendencí a počet nevyřízených výkonů rozhodnutí každým rokem klesá. Počet exekucí ukončených vymožením je od roku 2002 do roku 2012 méně než exekucí ukončených zastavením. Celkový počet vymožených exekucí prostřednictvím soudních exekutorů téměř každý rok vzrostl. Všechny zjištěné informace jsem graficky zpracovala v přílohách této práce.

Skutečnost, že soudní exekutor má efektivnější prostředky pro vymáhání pohledávek ještě neznamená, že jsou efektivní dostatečně. Proto jsem chtěla vymezit

hlavní problematické oblasti exekučního řízení a navrhnout, jak lze exekuční řízení ještě více zefektivnit.

První oblastí, kterou jsem se zabývala, byly způsoby provedení exekuce (jejichž výčet jsem porovnávala se způsoby provedení výkonu rozhodnutí). Mým cílem bylo zamyslet se nad limity, které zákon obecně stanovuje pro všechny způsoby provedení exekuce, ale speciálně nad limity, které zákon stanovuje pro exekuci penzijního připojištění a exekuci příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Vybrala jsem si úmyslně jeden z nejefektivnějších prostředků a naopak jeden z těch nejméně úspěšných. Obecným limitem je podle mého názoru zákonná dikce pořadí, ve kterém mají být prováděny jednotlivé způsoby provedení exekuce. Zákon některé způsoby staví do prioritního postavení.

Exekuci penzijního připojištění bylo před účinností poslední novely občanského soudního řádu a exekučního řádu téměř nemožné provést. Soudní exekutor neměl žádné oprávnění, jak získat peněžní prostředky v penzijním fondu bez souhlasu povinného. Dnes má soudní exekutor k dispozici novou pravomoc, díky které bude postih této pohledávky povinného mnohem jednodušší. Tuto legislativní změnu vítám především s ohledem na zvyšující se počet účastníků penzijního připojištění a zvyšující se počet peněžních prostředků v penzijních fondech.

Efektivnost příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu by podle mého názoru zvýšilo zavedení centrálního registru bank, který by ušetřil soudnímu exekutorovi plno zbytečné administrativy. Bankovních ústavů je v České republice velké množství a soudní exekutor se musí dotazovat každého zvlášť na existenci účtu povinného (dnes již i manželky povinného, příp. manžela povinné). Navrhuji zavedení podobného systému jako u zjišťování existence penzijního připojištění a stavebního spoření povinného. Soudní exekutor by v takovém případě zjistil prostřednictvím rodného čísla povinného konkrétní peněžní ústav a komunikoval by jen s ním. Pro zefektivnění tohoto způsobu provedení exekuce jsem dále navrhovala snížit limit dvojnásobku životního minima, který musí být zachován na účtu povinného. Myslím si, že se jedná o příliš vysokou částku. Podle mého názoru by stačilo zachovat jen životní minimum, nikoli jeho dvojnásobek.

V samostatné kapitole jsem se snažila vymezit další příčiny nevyvozených pohledávek, než jsou limity způsobů provedení exekuce. Podle mého názoru se jedná obecně o současnou ekonomickou situaci a zvyšující se počet exekucí na stejného povinného. V této souvislosti navrhuji bezplatný vstup oprávněných do centrální evidence exekucí, kde se mohou přesvědčit o případné nesmyslnosti zahájení

exekučního řízení. Pokud by této možnosti nevyužili, přičetla bych jim zavinění na zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti povinného a stanovila bych jim povinnost uhradit náklady exekuce a odměnu soudního exekutora.

Další příčiny, na které jsem upozornila, jsou specifické a týkají se přímo exekučního řízení. Nejprve jsem se zaměřila na stále se zvyšující administrativní zátěž exekutorských úřadů. Tato okolnost jistě nepřispívá k pružnosti exekučního řízení, je však pochopitelná. Nelze ale zároveň obhájit současné snižování odměn soudních exekutorů a nákladů exekuce. Ačkoli se poslední snížení exekutorského tarifu týkalo jen „drobných“ pohledávek při včasném zaplacení, nemyslím si, že by vzhledem ke zvyšujícím se povinnostem exekutorských úřadů, mělo docházet k jakémukoli snižování. Kromě administrativní zátěže exekutorských úřadů jsem chtěla poukázat na ještě specifičtější problém, kterým je zneužívání insolvenčních návrhů s úmyslem narušit řádný průběh exekučního řízení. Pokud jsou podávány téměř neopodstatněné insolvenční návrhy, výkon exekuce se přerušuje. Tato skutečnost negativně ovlivňuje rychlost a efektivnost exekučního řízení.

Přestože jsem vymezila možné příčiny nevyvozených pohledávek, jedná se buď o situace, které lze jen těžko vyřešit (jako je např. současná ekonomická situace), nebo se jedná o příčiny, které lze pochopit vzhledem k jejich účelu (zvyšování administrativní zátěže exekutorských úřadů, účinky insolvenčního řízení), avšak nesmí se zároveň s tím podryvat jejich smysl (srov. poslední snížení exekutorského tarifu) nebo tohoto smyslu zneužívat (srov. vliv insolvence na exekuční řízení). Cílem mé práce však bylo předložit návrhy, které jsou reálné a přispěly by ke zvýšení úspěšnosti soudního exekutora. Proto jsem je oddělila do samostatné kapitoly. Jedná se o zavedení územního principu a snížení dohledu nad soudními exekutory.

Podle mého názoru by zavedení územního principu, tedy zrušení celorepublikové působnosti exekutorských úřadů, snížilo náklady exekuce, které vznikají při provádění mobiliárních exekucí. Tím by se zvýšila vymahatelnost pohledávek v exekučním řízení. V současné době, jsou mobiliární exekuce prováděny v omezené míře také z důvodu velkých nákladů na jejich provedení. Oprávnění často nechtějí uhradit zálohu, pokud je výsledek nejistý. Z tohoto důvodu si myslím, že zavedení územního principu, i přes všechny své zápory (mezi které řadím především nemožnost zvolit nejkvalitnějšího soudního exekutora nebo narůstající náklady oprávněných), může výrazným způsobem přispět k úspěšnosti exekučního řízení.

Dalším mým návrhem je zrušit dohled okresních soudů nad soudními exekutory. Ani advokáti a notáři nepodléhají tak rozsáhlému dohledu ze strany tří subjektů. Právě

tato skutečnost odvádí pozornost soudních exekutorů od hlavní náplně jejich práce a negativním způsobem ovlivňuje plynulost exekučního řízení. Nevidím důvod, proč by dohled nad soudními exekutory měl být oproti jiným právnickým profesím natolik rozsáhlý.

V jedné z kapitol jsem shrnula základní změny, které s sebou přinesla poslední novela občanského soudního řádu a exekučního řádu. Mezi ty pozitivní řadím především nové způsoby provedení exekuce, účinnější postih společného jmění manželů prostřednictvím srážek ze mzdy nebo příkázání pohledávky manžela povinné/manželky povinného, nový způsob dražby členských práv v bytových družstvech, zavedení možnosti dražit obchodní podíl nebo pohledávku, zjednodušení zahájení exekučního řízení, ale také hlavní cíl novely- omezení dvojkolejnosti. Myslím si, že všechny tyto změny přispějí k efektivnosti exekučního řízení.

Naopak mezi změny, které jsou podle mého názoru spíše negativní, řadím částečné zrušení exekutorských zápisů a zavedení institutu předražku. Novela s sebou samozřejmě přinesla řadu dalších změn. Komplexně hodnotím novelu jako velký přínos pro úspěšnost soudního exekutora při vymáhání pohledávek.

Myslím si, že se mi podařilo dosáhnout cíle, který jsem si v úvodu své diplomové práce stanovila. Úspěšnost soudního exekutora je ovlivňována mnoha faktory a právě vzhledem k omezení dvojkolejnosti a centralizace většiny exekučovaných pohledávek do jeho rukou, je zvyšování efektivnosti exekučního řízení aktuálním tématem.

Resumé

The main goal of my thesis is to analyze factors, which affect the success rate of a court distrainer in the process of exacting claims, and to compare statutory presumptions of a successful distraint with an execution of a decision, and further to assess the last amendment of the Rules of Civil Procedure and the Distraint Code .

At first, I defined briefly the status of a court distrainer and the nature of his/her job and I described factors, which affect the success rate and that in brief points. Further, I examined in detail thus defined themes in individual chapters.

The limits of methods of performing a distraint were the first questionable issue, which I followed and I focused on a distraint of additional pension insurance and a distraint by compulsory debiting at a financial institution. I qualified all methods of performing a distraint and its general limits – the appropriateness and preferred carrying out some of them. Further, I described in detail methods of performing a distraint, which I selected and I suggested changes, that would increase the efficiency of these means.

Another issue, which I followed, was to defined main differences between a distraint and an execution of a decision and I emphasized presumptions, which law stipulates to the court and to the court distrainer and that for more successful exacting. I tried to support this fact with the statistical data showing the number of distraints, which were ordered and recovered and that against an execution of a decision.

Further, I dealt with general causes of not recovered claims, which means, I analyzed the current economic situation and the increasing number of distraints ordered on the same obligor, and specific causes of not recovered claims, among which belong the increasing administrative burden of distractors' offices and the influence of insolvent proceedings on execution proceedings.

I focused and that in one of the chapter of this thesis on the main changes, which the last amendment of the Rules of Civil Procedure and the Distraint Code brings out. These are mainly the restriction of duplicating and changes in methods of commencement of a distraint, new methods of performing a distraint (administration of properties, a driving license suspension, replacement selling a business by administration a business), main changes in current methods of performing a distraint (a new method of auction of property rights in housing association, the possibility to auction off a share or a claim, implementation of the possibility to overpay the final price from the auction) and I focused also on other changes, which I selected (a call

before court action, changes in consolidation of distrains, a partial cancellation of distrainer's record). I assessed their possible advantages, but also disadvantages.

In the final chapter of my thesis, I tried to submit proposals, which should increase the success rate of a court distrainer in the process of exacting claims. In my opinion, this goal would be achieved by implementation of the principle of territory and by the restriction of the supervision over court distrainers. Therefore I analyzed both these issues in detail and explained, why in my opinion the efficiency of execution proceeding will be increased.

I tried to suggest solutions for all above mentioned questionable issues, which would contribute to increase the success rate of a court distrainer while exacting claims.

Seznam použitých pramenů

Knižní publikace

- DRÁPAL, Ljubomír. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře
- KASÍKOVÁ, Martina. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010
- KURKA, Vladimír a Ljubomír DRÁPAL. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004
- RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde Praha, 2009
- RAŠOVSKÁ, Ilona. *Jak být úspěšný v exekuci aneb základní abeceda exekutora: (praktická příručka pro exekutory)*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2002
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006
- WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011

Právní předpisy

- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- Zákon č.85/1996 Sb., o advokacii
- Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem
- Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem
- Vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí

Odborné články

- HOZMAN, David. Zpráva o činnosti oddělení státního dohledu. *Komorní listy*. 2011, č. 2
- HÜBNER, Tomáš. Na obranu exekutorů. *Právo & byznys*. 2012, č. 5

- JÍCHA, Lukáš. Novela exekučního řádu a její ustanovení. *Konkursní noviny*. 2013, č. 1
- KORBEL, František a Dana PRUDÍKOVÁ. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*. 2013, č. 1
- LOCKENBAUER, Jaroslav a Peter TRUSKA. Exekuce penzijního připojištění. *Právní rozhledy*. 2011
- PLÁŠIL, Vladimír. Zamyšlení nad současnou právní úpravou kárné odpovědnosti soudních exekutorů, exekutorských kandidátů a exekutorských koncipientů. *Komorní listy*. 2010, č. 4
- PROŠEK, Jiří. Když zpomalí ekonomika, je méně dluhů a tím pádem i méně exekucí. *Konkursní noviny*. 2013, č. 2
- TUŠILOVÁ, Barbora a Jan VAVŘINA. Problémy právní úpravy vztahu exekuce a insolvenčního řízení. *Právní rozhledy*. 2012, č. 3
- TVRDKOVÁ, Jana. Je společensky žádoucí, aby měl JUDr. Sokol svého exekutora?. *Konkurs a vyrovnání*. 2010, č. 3

Internetové zdroje

- SOKOL, Tomáš. Neberte mi mého exekutora. *Hospodářské noviny* [online]. 2010, č. 2 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-40717730-neberte-mi-meho-exekutora>
- *Sněmovní tisk č. 537/0* [online]. 2011 [cit. 2012-12-13]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=537&CT1=0#prilohy>
- Exekutorská komora České republiky. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 5. díl - bytová družstva* [online]. 2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/882-40-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-5-dil-bytova-druzstva?w=>
- Exekutorská komora České republiky. *Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí* [online]. 2012 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>
- Asociace penzijních fondů ČR. *Výroční zpráva - duben 2012* [online]. 2012 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: http://www.apfcr.cz/publikace/2011/cz_verze.html

- Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d>
- Exekutorská komora České republiky. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 9. díl - zrušení exekutorských zápisů* [online]. 2012 [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/963-60-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-9-dil-zruseni-exekutorskych-zapisu-03-12-2012?w=>
- KAISEROVÁ, Veronika. Exekuce pozastavením řidičského oprávnění. In: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/exekuce-pozastavenim-ridicskeho-opravneni-88568.html>
- Počty exekucí v Česku klesají. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>

Judikatura

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 09. 2006, sp. zn. 20 Cdo 485/2005
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 06. 1999, sp. zn. 2 Cdon 837/96
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 04. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/99
- Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. 02. 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 08. 2004, sp. zn. II. ÚS 150/04
- Stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 12. 09. 2006, sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06
- Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 31. 07. 2012, sp. zn. 25Co 383/2012
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 03. 2012, sp. zn. 13 Kseo 1/2011

Ostatní prameny

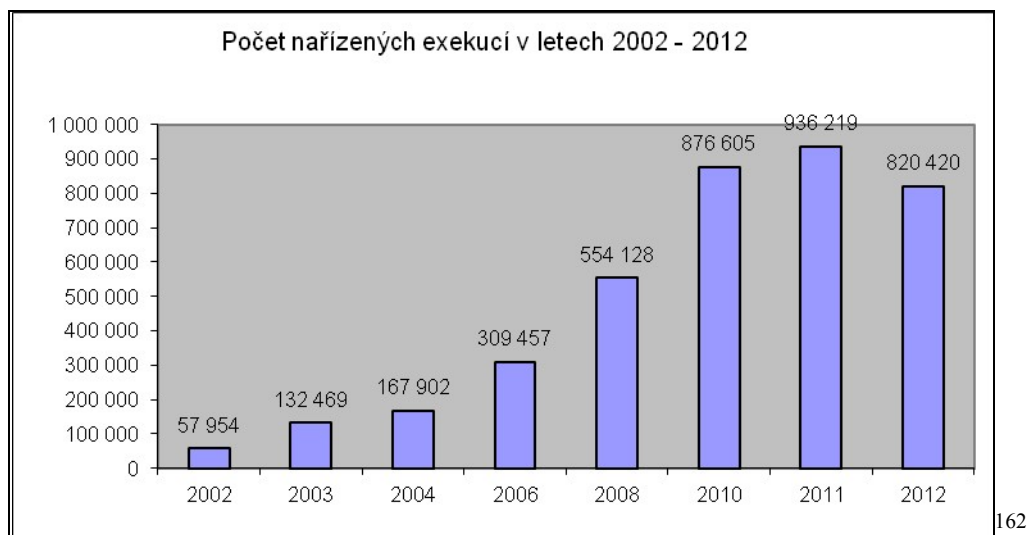
- JÍCHA, Lukáš. *Vybrané otázky exekučního práva se zaměřením na připravovanou úspornou novelu exekučního práva*. Olomouc, 2012. Rigorózní práce. Univerzita Palackého v Olomouci

- Odpověď poskytnutá Exekutorskou komorou České republiky na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 15.02. 2013, zn. Taj 20130301
- Odpověď poskytnutá Exekutorskou komorou České republiky na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21.03. 2013, zn. Taj 20130321

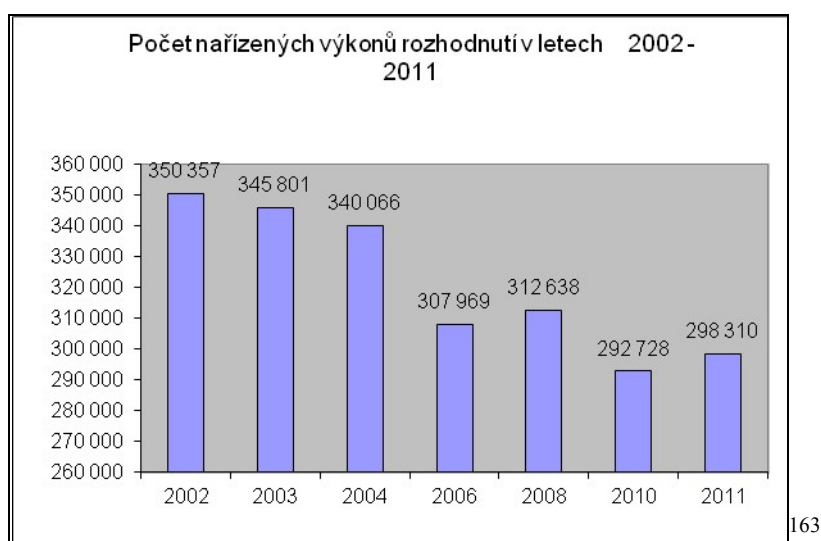
Přílohy č. 1 - 6

PŘÍLOHA č. 1

GRAF č. 1

GRAF č. 2

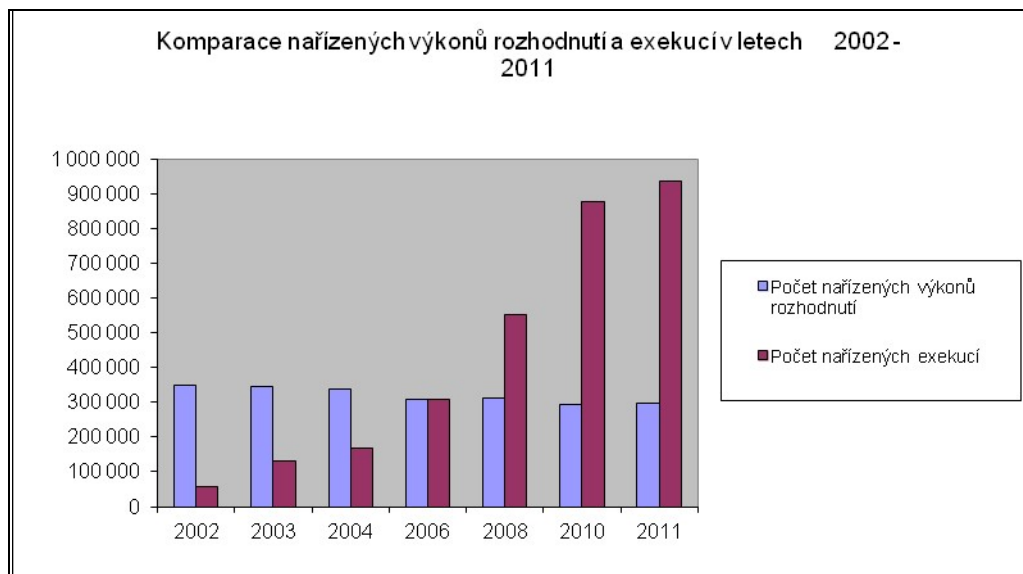

¹⁶² Vlastní zpracování podle údajů z pramene: odpověď poskytnutá Exekutorskou komorou na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 15. 02. 2013, zn. Taj 20130301

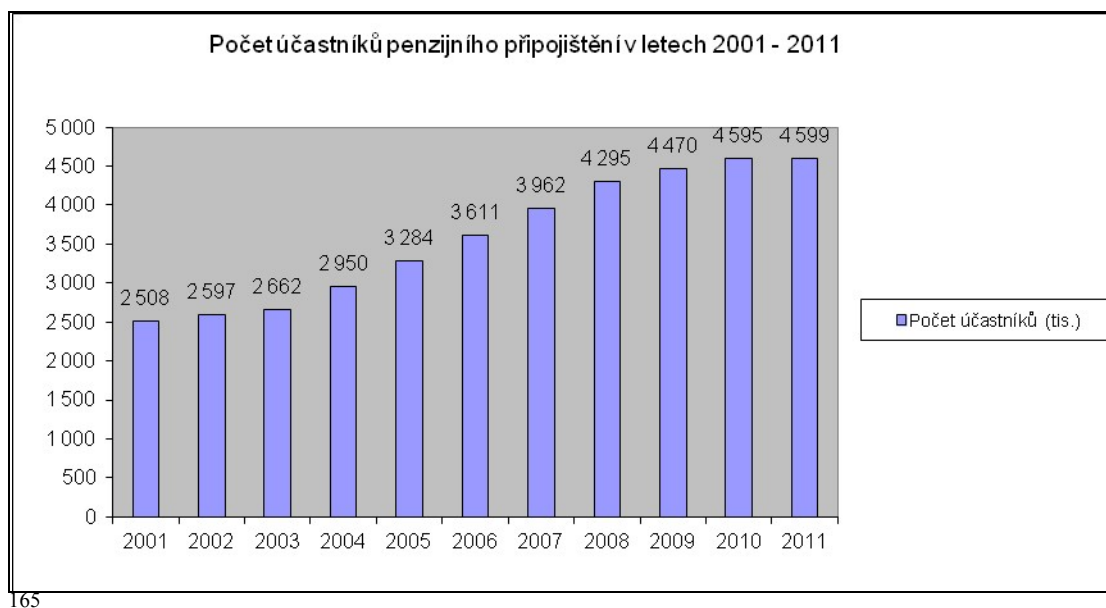
¹⁶³ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html?sessionId=e3430661842f3d57f536081ee21d>

PŘÍLOHA č. 2

GRAF č. 3

GRAF č. 4

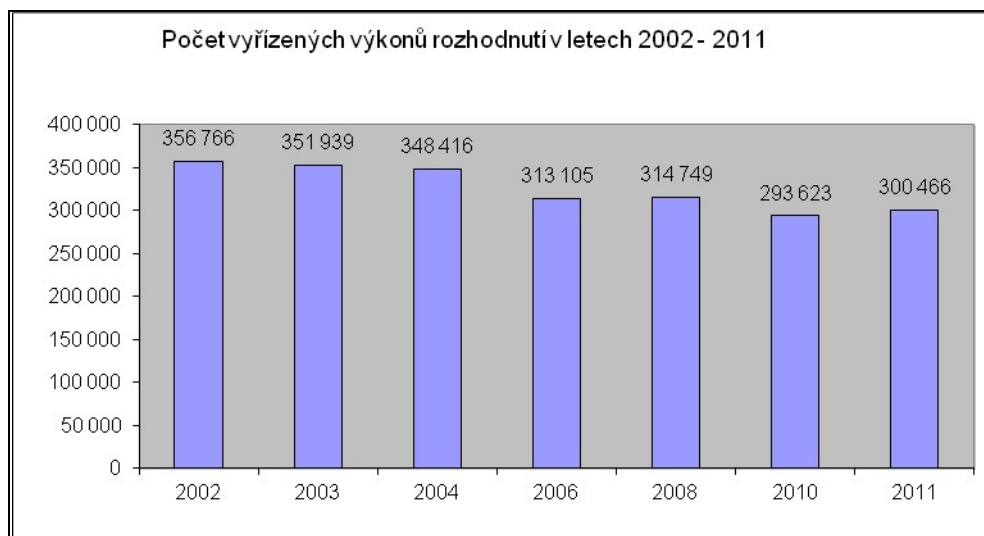

¹⁶⁴ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: 1) odpověď Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 15. 02.2013, zn. Taj 20130301, 2) Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://eslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html?sessionId=e3430661842f3d57f536081ee21d>

¹⁶⁵ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: Asociace penzijních fondů ČR. Výroční zpráva - duben 2012 [online]. 2012 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: http://www.apfcr.cz/publikace/2011/cz_verze.html

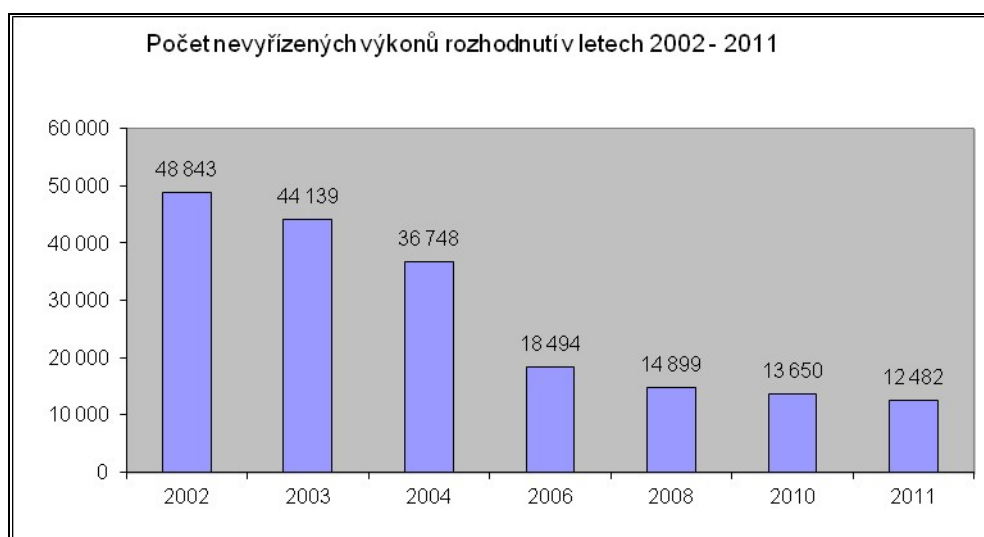
PŘÍLOHA č. 3

GRAF č. 5

166

GRAF č. 6

167

¹⁶⁶ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d>

¹⁶⁷ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d>

PŘÍLOHA č. 4

GRAF č. 7

GRAF č. 8

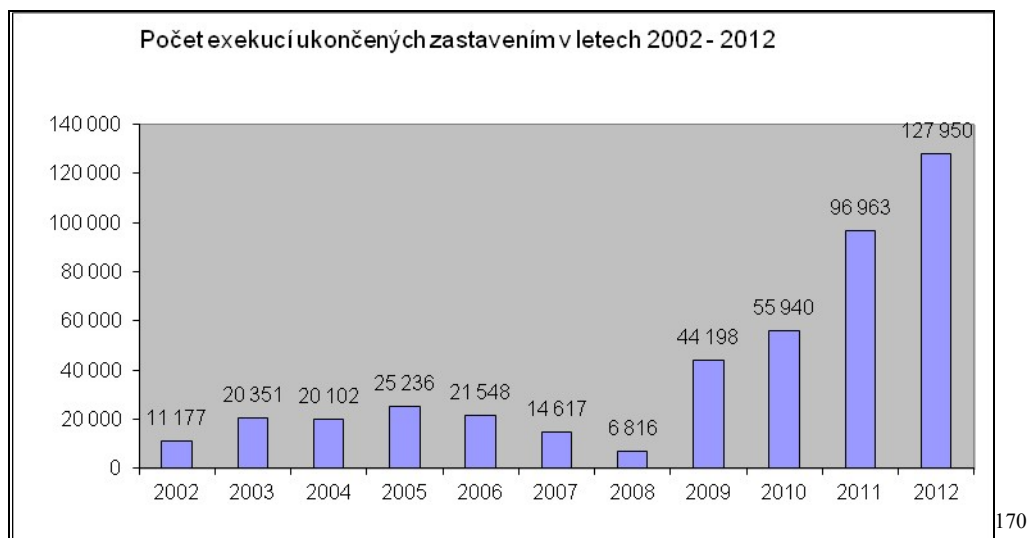

¹⁶⁸ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: Statistický portál infoData. *Justice.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html;jsessionid=e3430661842f3d57f536081ee21d>

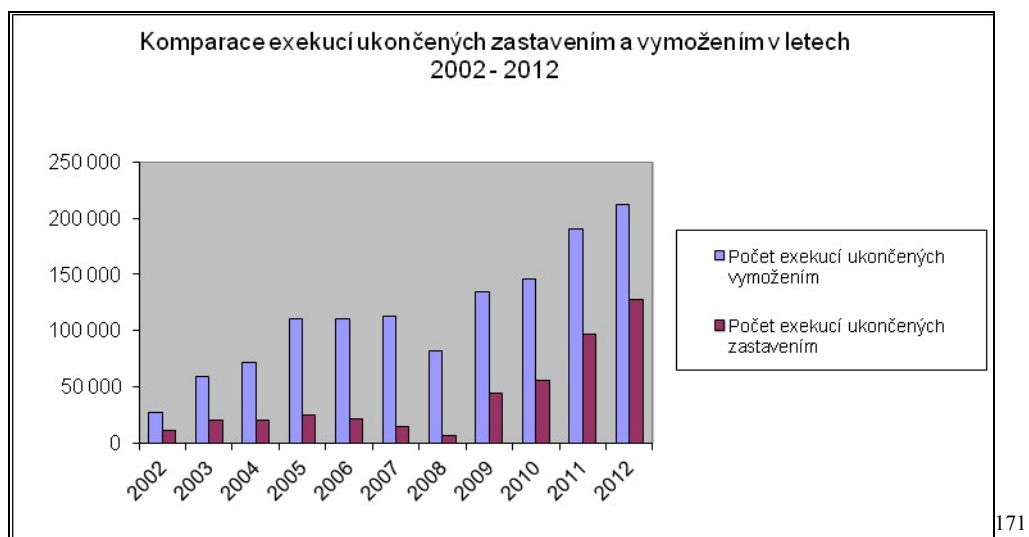
¹⁶⁹ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: odpověď Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 03. 2013, zn. Taj 20130321

PŘÍLOHA č. 5

GRAF č. 9

GRAF č. 10

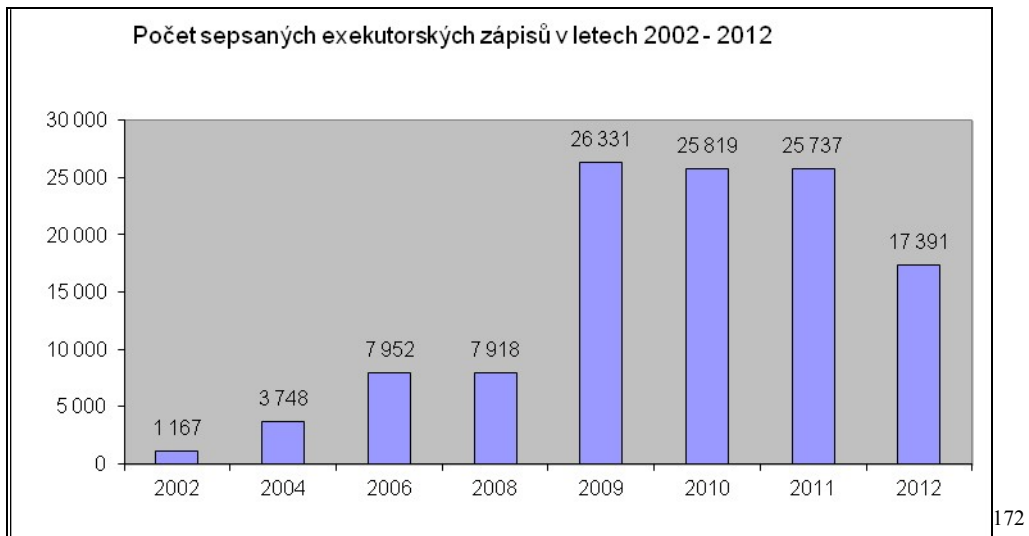

¹⁷⁰ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: odpověď Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 03. 2013, zn. Taj 20130321

¹⁷¹ Vlastní zpracování podle údajů z pramene: odpověď Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 03. 2013, zn. Taj 20130321

PŘÍLOHA č. 6

GRAF č. 11

¹⁷² Vlastní zpracování podle údajů z pramene: odpověď Exekutorské komory na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 03. 2013, zn. Taj 20130321